

Møte onsdag den 17. januar kl. 10

President: H a n s J . R ø s j o r d e

D a g s o r d e n (nr. 39):

1. Spørretime
 - muntlig spørretime
 - ordinær spørretime (nr. 8)
2. Referat

Presidenten: Den innkalte vararepresentant for Akershus fylke, Borghild *Tenden*, har tatt sete.

Fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe foreligger søknad om permisjon for representanten Aud *Blattmann* i tiden fra og med 17. januar til og med 19. januar for å delta i møte i Europarådets parlamentariske forsamling i London.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknaden behandles straks og innvilges.
2. Vararepresentanten, Rolf Terje *Klungland*, innkalles for å møte i permisjonstiden.

Presidenten: Rolf Terje Klungland er til stede og vil ta sete.

Valg av settepresident

Presidenten: Presidenten vil foreslå at det velges en settepresident for Stortingets møter i dag og resten av inneværende uke – og anser det som vedtatt.

Presidenten ber om forslag på settepresident.

Carl I. Hagen (Frp): Jeg tillater meg å foreslå Per Ove Width.

Presidenten: Per Ove Width er foreslått som settepresident. – Andre forslag foreligger ikke, og Per Ove Width anses enstemmig valgt som settepresident for Stortingets møter i inneværende uke.

Presidenten: Representanten Tor Nymo vil fremsette et privat forslag.

Tor Nymo (Sp): På vegne av Odd Roger Enoksen, Morten Lund og meg selv vil jeg overlevere forslag om midlertidig forbud mot import av levende storfe og kjøttprodukter av storfe fra land som har påvist kugalskap.

Presidenten: Representanten Steinar Bastesen vil fremsette et privat forslag.

Steinar Bastesen (TF): På vegne av Jørn L. Stang, Vidar Kleppe, Christopher Stensaker og meg selv vil jeg legge fram forslag om etablering av en helhetlig overvåking av kysten.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

S a k n r . 1

Spørretime

- *muntlig spørretime*
- *ordinær spørretime*

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at statsminister Jens Stoltenberg og statsrådene Otto Gregussen og Anne Kristin Sydnes vil møte til muntlig spørretime.

De annonserte regjeringsmedlemmer er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

De representanter som i tillegg til de forhåndspåmeldte ønsker å stille hovedspørsmål, bes om å reise seg. –

Vi starter da med første hovedspørsmål, fra representanten Jan Petersen.

Jan Petersen (H): Mitt spørsmål går til statsministeren.

Det er jo gjerne slik at i de sene nattetimer i en budsjettbehandling kan det skje mye rart, og i år ble det altså vedtatt en konjunkturavgift, som partene løp fra så fort de hadde sjansen til det.

Nå har Regjeringen og forlikspartnerne påtatt seg et vesentlig mer ambisiøst prosjekt for det samme til neste år, nemlig en hel skattereform. Det er en reform som er tenkt presentert i statsbudsjettet, og så skal man altså unnagjøre hele prosessen i løpet av noen få uker, som selvfølgelig gjør det svært vanskelig for alle berørte å ha noen idé om hva dette dreier seg om, før beslutningen er fattet etter samtaler i lukkede rom.

Skatteprofessor Ole Gjems-Onstad betegner dette som en helt uansvarlig behandling. Jeg er enig med ham i det. Hva mener statsministeren om det?

Statsminister Jens Stoltenberg: Vi skal legge fram forslag og retningslinjer i statsbudsjettet, eller senest i statsbudsjettet, som det står i avtalen som er inngått med mellompartiene, og vi mener det gir grunnlag for en absolutt forsvarlig behandling.

Det som var kravet, var at vi skulle legge fram noe i vår. Det mente vi var uholdbart, og vi er glad for at vi har fått tiden fram til budsjettet med å legge fram de endringene vi mener er nødvendige.

Det er jo ikke snakk om å omgjøre hele skattereformen fra 1992, men det er snakk om å gjøre endringer spesielt knyttet til nærings- og kapitalbeskatningen, bedriftsbeskatningen. Der har det gjennom mange år skjedd endringer som har undergravd og svekket den reformen vi har, og derfor var det nødvendig med en opprydning. Vi la fram noen retningslinjer for det i nasjonalbudsjettet og har også blitt enige med sentrumpartiene om retningslinjer for det videre arbeidet. Hensikten er å få et bedre skattesystem, der vi får mer rettferdighet og også mer likebehandling av ulike typer kapital og bedrifter. Så jeg er helt trygg på at vi kommer til å få et bedre system med det forslaget som vi legger fram til høsten.

Jan Petersen (H): Ser ikke statsministeren at vi har et demokratisk problem hvis Regjeringen har tenkt å vente helt til høsten, da en rekke forskjellige saker skal behandles parallelt, hvor alle de involverte vil ha problemer med å kunne påvirke beslutningsprosessen skikkelig? Her er det jo ikke noen forutgående åpen debatt og åpen utredning som ligger til grunn. Er ikke da statsministeren redd for at vi skal få det samme som med konjunkturavgiften, at det her vedtas et nytt skattesystem – som altså tar kort tid – så viser alle skadevirkningene seg, og så begynner partene å løpe fra det igjen?

Ville det ikke rett og slett være ganske klokt om statsministeren hadde fulgt Høyres anvisning og fått frem en melding allerede denne våren, slik at vi kunne ha en åpen prosess som alle de involverte fikk anledning til å delta i, og at man ikke la seg på Regjeringens og sentrumpartiernes opplegg om en prosess i de lukkede rom?

Statsminister Jens Stoltenberg: Jeg mener at det er en dramatisk stor forskjell på det å sitte på et hotellrom på Plaza Hotel på den tredje natten og justere skattesystemet, og det å ha trekvart år i Finansdepartementet til å justere skattesystemet. Så saksbehandlingen blir vesentlig bedre av det forslaget vi legger fram i høst, sammenlignet med saksbehandlingen av konjunkturavgiften på Plaza Hotel.

Det andre er at det vi legger opp til, jo ikke er et helt nytt skattesystem. Vi legger opp til forbedringer og endringer i det systemet vi har, og Høyre har vært med på en lang rekke endringer av skattesystemet uten spesielt mye forutgående saksbehandling, f.eks. undergraving av delingsmodellen, som gjør at for stadig flere mennesker med høye inntekter er det blitt mer og mer valgfritt om vi skal skatlegge inntekten som arbeidsinntekt, med 55 pst., eller som kapitalinntekt, med 28 pst. Og da er det stadig flere som velger 28 pst. Det er blant de urettferdigheter vi er opptatt av å gjøre noe med, og som vi da skal få en ordentlig behandling av til høsten. Så er det opp til Stortinget å vurdere disse forslagene gjennom høsten, og også bestemme når de eventuelt skal iverksettes.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Carl I. Hagen.

Carl I. Hagen (Frp): Et av problemene som folk i næringslivet ofte fremhever overfor oss her i Stortinget, er den voksende mangel på forutsigbarhet i rammevilkårene. Tror statsministeren at det kanskje kunne være en fornuftig tanke å lage en slags regel eller praksis om at alle endringer, lovendringer, i skatte- og avgiftssystemene alltid ble behandlet i Stortinget på vårparten for iverksettelse tidligst 1. januar året etter, og at man under budsjettbehandlingen nøyde seg med å diskutere satsene innenfor et allerede forhåndsbestemt lovverk – altså sikre forutsigbarhet ved at alle lovendringer i skatter og avgifter behandles i vårsesjonen, slik at alle kan få god tid til å tilpasse seg og være forberedt på rammevilkårene, så man slipper en slik skandale som den konjunkturavgiften som regjeringspartiet og mellompartiene sørget for nå?

Statsminister Jens Stoltenberg: Jeg er en sterk tilhenger av forutsigbarhet. Derfor har jeg gjennom mange år advart mot de endringer som bl.a. Fremskrittspartiet har stemt for og fått flertall for ved en del anledninger, når det gjelder endringer i skattesystemet som har vært til systematisk fordel for de aller rikeste menneskene her i landet. Så det er åpenbart at det Fremskrittspartiet er mest bekymret for, er forutsigbarheten for de rikeste til å unngå et mer rettferdig skattesystem, ikke når det gjelder lettelser eller skjerpinger for dem som har aller minst. For eksempel har Fremskrittspartiet foreslått 20 pst. kutt i sykelønnsordningen. Det betyr for en vanlig norsk lønnsnettaker som f.eks. er utsatt for en trafikkulykke, kreft eller annen langvarig, alvorlig sykdom, noe slikt som 50 000–60 000 kr plutselig i redusert inntekt, som resultat av Fremskrittspartiets forslag til kutt i sykelønnsordningen. Det er ikke forutsigbart for vanlige norske lønnsnettakere. Det fremmer Fremskrittspartiet forslag om hvert eneste år, og det burde bekymre Fremskrittspartiet noe mer.

Presidenten: Vi går da videre til neste hovedspørsmål.

Carl I. Hagen (Frp): Jeg har også et spørsmål til statsministeren, i håp om at han kanskje svarer på *spørsmålet*.

Under budsjettbehandlingen før jul var det Regjeringens holdning at man ikke kunne bruke noe mer penger i Norge uten at det ble press i økonomien, på tross av at pengerekkeligheten er enorm. Nå har Gunhild Øyangen og Asmund Kristoffersen i Arbeiderpartiets stortingsgruppe i sosialkomiteen sagt at de mener det kan brukes en god del hundre millioner kroner mer i sykehusene uten at det blir inflasjon – senest i dag morges i Politisk kvarter. Det var det Fremskrittspartiet hevdet før jul, da vi foreslo betydelige påplussinger til sykehusene for å få kapasiteten utnyttet. Det er også fra finansministeren kommet signaler om at han kanskje skal få noen råd fra økonomer i tillegg til dem han har fått av oss, om å kunne bruke noe mer oljepenger for å bedre velferden for det norske folk.

Er nå Regjeringen i den situasjon at de egentlig erkjenner at ja, på enkelte områder er det fullt mulig å bruke mer penger, uten at det blir inflasjon og press i økonomien av den grunn?

Statsminister Jens Stoltenberg: For min regjering er det et overordnet mål å styrke det norske helsevesenet generelt og sykehusvesenet spesielt. Derfor skal vi bruke mer penger på sykehus. Vi har foreslått og fått flertall her i Stortinget for å bruke mer penger på sykehusbehandling enn noen gang før i norgeshistorien, og Norge vil nå være blant de landene i verden som bruker absolutt mest på sykehus og på helse, og er blant dem som har aller høyest legedekning i hele verden. Så vi skal bruke mer penger, og har fått flertall for det.

I tillegg skal vi organisere helsevesenet bedre. Alle som har sett på norsk sykehusvesen, ser nå at vi får stadig mindre igjen for de legeårverkene, for de pengene,

vi investerer i helsevesenet. Derfor må vi organisere helsevesenet bedre.

Det tredje vi gjorde – og det gjorde Tore Tønne rett etter at Regjeringen overtok i fjor vår – var å foreslå i den helseproposisjonen vi la fram for Stortinget i april, at vi nå skulle åpne for vesentlig mer pasientbehandling i utlandet. Vi la opp til en forsvarlig behandling av det, der vi kunne utrede og finne de beste måtene å organisere på. Men vi tok initiativet til det i fjor vår. Nå har vi fått en milliard kr til å behandle pasienter i utlandet, og jeg mener at vi nå bør iverksette det, fordi jeg tror at det er bra for de pasientene som blir behandlet i utlandet – det var det vi foreslo for et år siden – men også fordi jeg tror at hvis vi nå får et tilleggstilbud, nemlig økt behandlingsskapitet for norske pasienter i utlandet, er det med på å skjerpe det norske helsevesenet, og det er det mange pasienter som vil nyte godt av, også av dem som behandles i Norge. Så jeg vil ikke være med på nå å redusere innsatsen for behandling i utlandet. I den grad det er nødvendig å tilleggsbevilge mer penger til norske sykehus, skal vi håndtere det på vanlig måte i forbindelse med de endringer i budsjettet vi legger fram senere i vår.

Carl I. Hagen (Frp): Betyr det da i realiteten at statsministeren er uenig med Gunhild Øyungen og Asmund Kristoffersen når det gjelder de informasjonene som nå er fremkommet, som vi var godt kjent med før jul, og som Fremskrittspartiet har hevdet i mange år, at mer penger til norske sykehus – vi foreslo bl.a. å betale gjelden til sykehusene, slik at man slapp innstramminger og oppsigelser av helsepersonell, men tvert om hadde god råd til heller å betale overtid og operere i helgene, som nå viser seg mulig – kunne ha økt kapasiteten ganske betraktelig?

Jeg er også glad for at man selvsagt fortsetter å få flest mulig behandlet i utlandet, men jeg må få lov til å si at jeg synes statsministeren er noe frekk når han sier at det er en arbeiderpartiidé, etter at Arbeiderpartiet har bekjempet slike forslag fra Fremskrittspartiet gjennom mange, mange år.

Det andre tilleggsspørsmålet er: Vil man nå begynne å se på om man kan kjøpe også andre ting i utlandet, i form av studieplasser og annet, for å bedre situasjonen for det norske folk?

Presidenten: Presidenten vil påtale bruken av ordet «frekk» i forbindelse med hr. Hagens innlegg. Det anses ikke å være parlamentarisk.

Statsministerer Jens Stoltenberg: Min regjering hadde sittet i posisjon en fire ukers tid før vi fremmet forslag for Stortinget om å styrke pasientbehandling i utlandet, så det var blant de første ting som vi tok tak i, og som vi nå følger opp.

Jeg advarer mot at vi nå ikke følger opp og forsøker å få til mer behandling av pasienter i utlandet. Det er bra for dem som blir behandlet, men det er i tillegg med på også å bedre det helsevesenet vi har i Norge, fordi man får et alternativ og får en sikkerhetsventil.

Det er selvfølgelig ingen uenighet mellom meg og de helsepolitiske talsmennene for Arbeiderpartiet her i Stor-

tinget. De har understreket at Regjeringen nå må vurdere om det er behov for ytterligere bevilgninger i forhold til det rekordnivået vi la oss på i budsjettet når det gjelder bevilgninger i Helse-Norge, til sykehus og helsevesen, og det vil Regjeringen gjøre på helt vanlig måte når vi legger fram det som kalles revidert nasjonalbudsjett i mai. Da vil vi se på behovet for tilleggsbevilgninger, slik vi kom med tilleggsbevilgninger i fjor vår.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Kristin Halvorsen.

Kristin Halvorsen (SV): Jeg har et oppfølgingsspørsmål til statsministeren.

Kommer ikke disse øvelsene om budsjettbalansen i et litt latterlig lys i ettertid når det går bare noen få uker før Arbeiderpartiet og sentrumskameratene, som inngikk et forlik rett før jul om budsjettet, går tilbake på konjunkturavgiften, og når det nå viser seg at den milliard som er bevilget fra Stortinget til pasientbehandling i utlandet, like effektivt – og kanskje mer effektivt og med mer helse for hver krone – kan benyttes innenlands? Er det ikke rett og slett slik at norsk politikk trenger et litt annet fokus, nemlig et hovedfokus, på hvilke oppgaver som først og fremst skal løses, og hvordan man larest gjør det, ikke at statsministeren og finansministeren går rundt og lurer det norske folk til å tro at noen hundre millioner fra eller til er det som bikker Norge over stupet?

Statsminister Jens Stoltenberg: Nei, det er alltid slik at man kan si at noen hundre millioner fra eller til ikke bikker Norge over stupet. Det er jeg helt enig i. Men det er bare uker siden Stortinget vedtok budsjettet, og jeg tror det er en fordel for respekten for Stortinget om man venter mer enn tre uker ut i budsjettåret før man begynner å endre på helt fundamentale ting i det budsjettet.

Når det gjelder konjunkturavgiften, ble den dekket inn krone for krone, ved at man tok bort den konjunkturavgiften, men isteden utsatte reduksjonen i investeringsavgiften, så det er fullt ut håndtert innenfor det samlede budsjettopplegget.

Det som er utgangspunktet, er at vi bruker nesten 40 milliarder kr neste år – mer enn noen gang før og mer enn så godt som noe annet vestlig industriland – på sykehus i Norge. Og det vil bli jobbet overtid på lørdager og søndager for å behandle pasienter i Norge, på norske sykehus. Vi har satt av penger til det, mer enn noen gang før. Men så sier vi at vi i tillegg til å bruke nesten 40 milliarder kr i Norge, skal vi sette til side omtrent 1 milliard kr til behandling utenlands, fordi det er et nytt alternativ som er bra for Norge, og det vil vi forsvare og stå ved.

Presidenten: Magnhild Meltveit Kleppa – til oppfølgingsspørsmål.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Regjeringa skal ha ros for at dei så raskt følgde opp stortingsvedtaket og alle-reie har i gang ei pasientbru til utlandet.

No viser den endelege gjennomgangen i fleire fylkeskommunar at ein har sjukehus som må redusera sin kapasitet, ein har pasientar som må venta lenge, og ein har til og med sjukehus som på grunn av budsjettsituasjonen må seia opp folk. Samtidig er det tilbod om å klargjera pasientar for utanlandsbehandling, omdisponera personell, førebyggja smitte osv. Vil statsministeren av omsyn til pasientane, pårørende, dei tilsette og moglegheita til å få meir behandling ut av pengane, i ein slik situasjon leggja litt av prestisjen til sides og syta for at noko av midlane vert brukt her i landet?

Statsminister Jens Stoltenberg: Dette handler ikke om prestisje. Dette handler om hva vi tror er best for norske pasienter, hvordan vi tror at vi får et best mulig norsk helsevesen, og hvordan vi tror at vi over tid får behandlet flest mulig pasienter. Min regjering har helt fra den tiltrådte, vært opptatt av to ting: både å bevilge mer penger til helsevesenet – det gjorde vi, og vi har bevilget mer penger enn sentrumsregjeringen, med Meltveit Kleppa, noen gang foreslo – og å omorganisere sykehusvesenet – det kommer forslag om det om noen få uker – slik at vi får vesentlig mer igjen for de pengene vi bruker på helse, som er mer enn noen gang før. I tillegg til det foreslo vi at vi skal åpne for mer pasientbehandling i utlandet, og det står vi altså fast ved. Da mener jeg at i den grad vi i løpet av våren i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett, som er det tidspunktet da vi vurderer budsjettet på en ryddig og ordentlig måte, kommer til at det trengs ekstrabevilgninger til sykehusbehandling i Norge, skal vi gjøre det uansett, uavhengig av om vi bevilget 1 milliard kr eller ikke til utenlandsbehandling, fordi de pengene til utlandet er det viktig å slå ring om uansett.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Kjell Magne Bondevik (KrF): I sin nyttårstale sa statsministeren mye om verdispørsmål, og det er bra. Statsministeren vil også om noen uker få overlevert slutt-rapporten fra Verdikommisjonen. Og tross akersgatefenomenet å forsøke å latterliggjøre den kommisjonen tror jeg faktisk den har bidratt og vil kunne bidra ytterligere til en verdidebatt.

Verre var det derfor, synes jeg, at en av Regjeringens medlemmer, statsråd Bekkemellem Orheim, presterte å levere en forhåndsdom over kommisjonens arbeid, før den endog hadde fått levert sin sluttrapport. Jeg regner med at statsministeren har en åpnere og klokere holdning til disse spørsmål og til rapporten. Blant annet bør vi drøfte hvordan vi kan legge til rette for en videre verdidebatt, også når kommisjonens mandatperiode utløper nå i vår.

Mine spørsmål er derfor: Vil statsministeren gå inn i dette uten forutinntatte holdninger, slik andre regjeringsmedlemmer har gitt uttrykk for? Vil han være åpen for tiltak for å legge til rette for en videreføring av debatten om verdispørsmål? Og fordi jeg vet at statsministeren er gjort oppmerksom på at kommisjonen mangler midler til å kunne distribuere sin sluttrapport: Vil han bidra til det som et ledd i en slik videre debatt?

Statsminister Jens Stoltenberg: Vi er i dialog med kommisjonen om finansiering av kommisjonens sluttarbeid og også utsendelse av rapporten. Og så langt jeg har oversikt over, er dialogen i god gjenge i forhold til finansiering av utsendelse av rapporten.

Jeg gleder meg til å motta rapporten. Arbeiderpartiet stemte for nedsettelsen av Verdikommisjonen i sin tid. Nå er det min vurdering at det viktige med en verdikommisjon er at det forhåpentligvis bidrar til økt oppmerksomhet om verdispørsmål i samfunnet. Det er veldig mange verdier vi alle er enige om. De er ofte kanskje de viktigste, men de vi diskuterer minst. Så mener jeg at det er andre verdier – ofte kanskje verdikonflikter – som skaper debatt, og det er de som er mest krevende. Da mener jeg at det i forhold til diskusjonen om respekt og toleranse, f.eks. overfor minoriteter, folk med annen seksuell legning og andre som vi tidligere utstøtte fra det norske samfunnet – det er ikke mange tiår siden vi utstøtte enslige mødre – har vært den type krevende verdidebatter hvor jeg føler at vi nå har kommet mye lenger i samfunnsutviklingen. Det har vi gjort uten en verdikommisjon, men fordi vi alle nå er i stand til å vise mer respekt for mangfold, for minoriteter og mennesker vi tidligere utstøtte. Det er en verdidebatt jeg gjerne fortsatt vil delta i. Hvorvidt vi skal organisere den på en eller annen måte gjennom et offisielt organ eller ikke, er det altfor tidlig for meg å ta stilling til.

Kjell Magne Bondevik (KrF): Jeg er enig i at disse spørsmål er viktige verdispørsmål. Jeg gleder meg også til den videre debatt om dem.

Noen av de viktigste meningsbærere og verdiformidlere i vårt samfunn er de frivillige organisasjonene. De har en viktig egenverdi. De er viktige tradisjonsformidlere i et samfunn som trenger en verdiforankring.

Under behandlingen her i Stortinget av frivillighetsmeldingen i februar 1999 sa en samlet komite at det var viktig at statlige støtteformer og kontrollordninger ble tilpasset de ulike formene for frivillig virke. Det er viktig for å hindre mer byråkrati for den frivillige sektoren enn det som strengt tatt er nødvendig. De driver et særpreget arbeid – trenger fleksible ordninger. Stortinget forutsatte at Regjeringen skulle gjennomgå disse for å forenkle. Nå vet jeg at statsministeren er veldig opptatt av modernisering av offentlig forvaltning og forenkling av regelverk. Mitt tilleggsspørsmål er derfor: Hvor langt har Regjeringen kommet i arbeidet med å forenkle regelverket overfor frivillige organisasjoner, slik at en unngår unødig byråkrati og stimulerer til mangfold, som et ledd i forenklingsprosjektet?

Statsminister Jens Stoltenberg: Jeg er helt enig i at de frivillige organisasjonene gjør en veldig viktig jobb i det norske samfunnet på svært mange ulike områder, og at mange hundre tusen nordmenn nedlegger et betydelig arbeid i alt fra idrettslag, speiderbevegelse, partier og humanitære organisasjoner, som vi skal ta godt vare på og støtte opp under. Da er det selvsagt også viktig at det offentlige ikke bidrar til å gjøre det arbeidet vanskelig

gjennom kompliserte regler og unødvendig byråkrati. Og det er åpenbart at en del av det fornyelsesarbeidet og forskningsarbeidet Regjeringen nå arbeider med, også vil ta sikte på å gjøre arbeidet til de frivillige organisasjonene enklere og gi dem bedre arbeidsvilkår.

Det handler om en lang rekke tiltak. Sist gang Arbeiderpartiet satt i regjeringsposisjon, var jeg finansminister. Da gjennomførte vi bl.a. betydelige lempninger i momsregelverket og skatteregelverket for idrettslag og idrettsorganisasjoner – som ett konkret eksempel på hvordan vi kan bidra til å gjøre det enklere for frivillige innenfor idrettsbevegelsen.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Johan J. Jakobsen (Sp): Et spørsmål til statsministeren:

Myndighetene i EU-landene har de siste månedene ført en innbitt kamp mot den alvorlige kugalskapen, som nå er påvist i 10-11 EU-land. Flere hundre tusen storfe er destruert, og enkelte EU-land har innført importforbud fra land hvor kugalskap er påvist.

Strengt importregler gjør at Norge fortsatt er på verdenstoppen når det gjelder dyrehelse. Ja, Norge er faktisk et av de land i verden hvor risikoen for kugalskap er minst, skal vi tro utenlandske fagmyndigheter, dvs. under forutsetning av at det opprettholdes et strengt kontrollregime og importforbud. Mot denne bakgrunn har det naturlig nok skapt sterke reaksjoner – jeg vil også si forvirring – at landbruksministeren hevder at risikoen er mindre i kjøtt av importerte dyr enn i norskprodusert storfekjøtt. Deler statsministeren landbruksministerens risikovurdering? Og hva akter Regjeringen å foreta seg for å rydde opp i den usikkerhet om norsk matsikkerhet som de nevnte uttalelser har skapt?

Statsminister Jens Stoltenberg: Først vil jeg understreke betydningen av at vi har et høyt nivå på dyrehelsen i landet vårt. Jeg er glad for at vi i dag har det, og det er også viktig at vi greier å ta vare på det. Matvaresikkerhet, matvaretrygghet, er veldig viktig for oss alle som forbrukere, og Regjeringen er også opptatt av å ta vare på og styrke den. Derfor har Regjeringen også foreslått og fått tilslutning til en lang rekke tiltak som tar sikte på å styrke matvaresikkerheten generelt og hindre kugalskap spesielt, knyttet bl.a. til forbud mot benmel i fôr.

Når det gjelder uttalelsen til landbruksministeren, er jo det han har gjort, å påpeke et faktisk forhold som et svar på et krav om at det skulle innføres totalforbud mot import av alt levende storfe til Norge. Da pekte landbruksministeren på et faktisk forhold, nemlig at vi kontrollerer all import, ethvert importert dyr, slik at der har vi god oversikt over matvaresikkerheten, mens vi ikke har tilsvarende kontroll av alle norske dyr i dag. Nå skal det innføres inspeksjon av alt norsk storfe fra og med sommeren av, og da vil vi ha tilsvarende kontrollregime for norsk kjøtt. Utgangspunktet er at vi har hatt strengere kontroll av importert kjøtt enn norskprodusert kjøtt, fordi vi i Norge har vært så heldige å unngå å ha kugalskap.

Johan J. Jakobsen (Sp): Det overrasker meg at Regjeringen når det gjelder sitt reaksjonsmønster mot kugalskap, ikke i større grad legger det kjente føre var-prinsippet til grunn. Det har vært en norsk linje at en har lagt avgjørende vekt på de uttalelser og de synspunkter som har kommet fra fagmyndighetene, og vi kjenner til at det bl.a. fra Statens dyrehelsetilsyn hevdes at de kontrollrutiner som i dag er etablert, ikke er sikre nok når det gjelder import. I fjor sommer advarte landbruksministeren mot import av levende dyr fra land som har kugalskap. Hva er årsaken til at myndighetene nå har endret holdning til dette? Har det sammenheng med frykt for at et importforbud, slik Senterpartiet har foreslått ved starten av dette møtet, vil bli møtt med handelshindrende tiltak fra EUs side? Eller er det andre grunner til at Regjeringen i løpet av så kort tid har endret standpunkt i dette viktige spørsmålet?

Statsminister Jens Stoltenberg: For det første er det slik at Regjeringen legger «føre var» til grunn. Det er en av grunnene til at vi har iverksatt strenge tiltak, bl.a. forbud mot benmel, og det er grunnen til at vi kontrollerer samtlige levendeimporterte dyr til Norge. Det er ikke et spesielt stort antall, det er omtrent 50 dyr i året, og de kontrolleres hvert eneste ett. For det andre er dette også grunnen til at vi kommer til å øke ytterligere kontrollen i Norge av norske dyr, med tilsvarende kontroll av alt norsk storfe.

I tillegg til det har vi nå også innført importforbud når det gjelder storfetarm til Norge fra 1. januar 2001. Alt dette er ulike tiltak som tar sikte på å bevare og helst styrke det høye nivået på norsk dyrehelse og norsk matvaresikkerhet. Det mener vi fullt ut er i tråd med føre var-prinsippene, og det er også grunnen til at vi har et godt nivå på matvaresikkerhet i Norge.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Kjell Magne Bondevik.

Kjell Magne Bondevik (KrF): Trygg mat er veldig viktig for folk flest. Jeg må innrømme at landbruksministerens uttalelse for et par dager siden i høyeste grad var egnet til å skape forvirring, og kunne etterlate et inntrykk av at kontrollordningene med norske dyr og norsk kjøtt kunne vært bedre. I tillegg kommer spørsmålet om import av dyr og kjøtt fra land hvor det er påvist kugalskap.

Mitt generelle oppfølgingsspørsmål til statsministeren er: Vil Regjeringen på bakgrunn av dette foreta en ny gjennomgang av kontrollordningene for både det som er produsert i Norge, og det som kommer fra utlandet? Og vil Regjeringen som et ledd i dette være åpen for et forbud mot import av kjøtt og dyr fra land hvor det er påvist kugalskap, slik faktisk enkelte andre land i Europa nå vurderer?

Statsminister Jens Stoltenberg: Det er i og for seg helt riktig at kontrollen med norskprodusert kjøtt kan bli bedre. Derfor har jo Regjeringen foreslått en styrking av nettopp den kontrollen, ved at vi innfører samme type

testing som man har i EU-landene, også av norsk storfe, og at det får virkning fra 1. juli 2001. Det er jo en skjerping av den norske kontrollen, alt storfe blir testet, på et vesentlig bedre og mer omfattende testingsnivå enn det som var tilfellet under den forrige regjeringen. Det landbruksministeren gjorde, var å påpeke et faktisk forhold, at vi tester alle importerte dyr, om lag 50 stykker. Det gjør vi ikke med alle norske dyr, men det skal vi gjøre fra sommeren av. Det føler jeg er en grei redegjørelse for de faktiske forhold, og det er det som landbruksministeren også gjorde.

Så vil vi selvsagt hele tiden følge utviklingen og se om vi kan bli enda bedre og gjøre en enda bedre jobb i forhold til det vi alle nå er opptatt av, nemlig å styrke matvaresikkerheten i Norge.

Presidenten: Karin Andersen – til oppfølgingsspørsmål.

Karin Andersen (SV): Trygg mat er den eneste sikre konkurransestrategien for norsk landbruk i framtida. Det er viktig at Regjeringen nå tar tak for å sikre dette. Rett før jul vedtok Stortinget, etter Regjeringens råd, et forslag som vil øke importen av dyr i Norge, nemlig ved at man likestilte erstatningsregimet for importerte og norske dyr.

Synes statsministeren i lys av det som nå har kommet fram, at dette var en klok beslutning, og ville Regjeringen lagt fram et slikt lovforslag i dag, med det kjennskapet vi har til de problemene som er med import av levende dyr?

Statsminister Jens Stoltenberg: Vi vurderer løpende alle regler og regelverk knyttet til import av dyr og import av mat. Vi er hele tiden opptatt av å ha et best mulig regelverk som sikrer både god dyrehelse og god folkehelse/matvaresikkerhet. Derfor har vi altså kontroll av all import av storfe, og vi har skjerpet reglene for kontroll her i Norge. Så vurderer vi selvsagt løpende om det er behov for ytterligere skjerping. Vi hører på fagfolk og er i dialog med det politiske miljø og offentligheten om dette. Og nå har vi også vedtatt forbud når det gjelder import av tarm til bruk for pølseproduksjon. Så jeg føler at vi gjør et veldig omfattende arbeid, og de lovendringer som ble vedtatt før jul, mener vi ikke undergraver norsk matvaresikkerhet.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Inge Myrvoll (SV): Statsministeren kan stå litt til.

Under regjeringa Brundtland ble det nedsatt et bredt sammensatt utvalg som skulle se på næringspolitikk i Nord-Norge. Arbeidet ble fullført under regjeringa Jagland, med statsminister Jagland som leder i styringsgruppa. En av konklusjonene med hensyn til næringsstrategi for Nord-Norge er at kystflåten skulle være bærebjelken i fiskeriene.

Den 12. januar i år har fiskeriministeren vært i Fiskebåtredernes Forbund og sagt følgende:

«Ved strukturering av fiskeflåten vil det i økende grad være nødvendig å lukke allmenningen, og dermed hindre muligheten for økt deltakelse i fisket.»

Den åpne allmenningen er et av de viktigste prinsippene for tilgang for kystflåten og også en av de viktigste sperrere for privatisering av tilgang til fiskeressursene.

Står statsministeren på det som regjeringa Jagland i si tid mente, at kystflåten skal være bærebjelken i fiskeriene, og ser han at ei videre lukking av allmenningen er en politikk som vil forhindre at kystflåten blir bærebjelken i framtida?

Statsminister Jens Stoltenberg: Jeg står bak alt det fiskeriminister Otto Gregussen har sagt, og som representanten utmerket siterte. Hvis representanten ønsker ytterligere redegjørelse for hva fiskeriministeren sa, er det kanskje naturlig at han spør fiskeriministeren.

Inge Myrvoll (SV): Da tar jeg oppfølgingsspørsmål til fiskeriministeren.

Statsministeren sier nå at foredraget i Fiskebåtredernes Forbund representerer Regjeringas syn. Det ble – med god grunn – tolket i media som at dette innebærer at kystflåten må gjennomgå de tøffeste strukturendringene noensinne i kommende år.

Sett fra fiskeriministerens ståsted: Skal kystflåten fortsatt være bærebjelken i norske fiskerier, og ser han at en videre lukking av allmenningen «i økende grad», som han sjøl formulerte det, kan være en politikk som nettopp forhindrer at kystflåten blir det? Og slik det tolkes av media, og som jeg har forstått innlegget, vil denne tilpassing av kapasitet som nå skal foregå, ramme kystflåten særdeles sterkt. Medfører det riktighet?

Statsråd Otto Gregussen: Jeg er riktig sitert fra dette møtet i Tromsø. Mitt poeng har vært at det er en overkapasitet i kystfiskeflåten. Den overkapasiteten manifesterer seg ved at en hel rekke av disse båtene ikke får til helårig drift med de kvotene som er til disposisjon. Hvis vi skal få til helårig drift og stabile og attraktive arbeidsplasser, er det ikke mulig å øke mengden fisk som er til disposisjon, men det er altså mulig å få dette fordelt på flere båter. Vi har i dag en rekke tilfeller hvor fiskebåtredere eier flere båter for å få dette til å gå rundt. Det er et av de spørsmålene som er tema når man diskuterer fiskejuks. Og jeg registrerer at blant kystfiskeflåten er det en stor interesse for å få til ordninger som gjør at man får et bedre kvotegrunnlag for hvert enkelt fartøy. Det er viktig at vi kjører gode prosesser på dette, og før man foretar seg ting i denne sammenheng, skal vi ha nær og aktiv kontakt med fiskernes organisasjoner.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Steinar Bastesen.

Steinar Bastesen (TF): Jeg vil rette følgende spørsmål til fiskeriministeren:

Det er jo slik at en nå har til vurdering hvorvidt Norway Seafoods skal få overta ferskfisktrålerkonsesjonene til

Findus. Ferskfisktrålerkonsesjonene ble i sin tid gitt til en rekke lokalsamfunn for at de skulle bidra med sysselsetting i området. Det var årsaken til at ferskfisktrålerkonsesjonene ble gitt. Med den politikken som nå føres, er allmenningen lukket, og fiskekvote og rettigheter er på salg. Synes fiskeriministeren det er en fornuftig og riktig politikk at Norway Seafoods nå er i ferd med å overta samtlige ferskfisktrålerkonsesjoner i dette landet?

Statsråd Otto Gregussen: Dette er en sak som er til behandling, og som vil få sin konklusjon og avslutning i løpet av relativ kort tid. Jeg er ikke kjent med at Norway Seafoods eller andre er i ferd med å få kontroll over hele ferskfisktrålerflåten. Jeg vil gjøre oppmerksom på at den saken som det gjelder i dette tilfellet, dreier seg om en rekke arbeidsplasser i Hammerfest. Jeg vil også gjøre oppmerksom på at de tidligere eiere av de samme trålerne var det internasjonale firmaet Nestlé, som opprettholdt over en lang rekke år de forpliktelsene de hadde på å levere råstoffet i Finnmark til bedriftene i Hammerfest, og sørget for stabil og god sysselsetting og en trygg arbeidsplass.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Gunnar Kvasheim (V): Jeg ønsker å stille et spørsmål til fiskeriministeren.

Det britiske miljøtilsynet har trukket tilbake kravet om at det statseide atomanlegget i Sellafield i Storbritannia må redusere de radioaktive utslippene med 80 pst. Det er en provokasjon mot Norge, ikke minst mot kystbefolkningen og fiskeriene. Utslippene fra Sellafield kan spores langs kysten, og konsentrasjonene er økende. Ble Regjeringen varslet om denne dramatiske endring fra britiske myndigheters side før avgjørelsen ble tatt, eller ble Regjeringen informert, som publikum for øvrig, via media?

Statsråd Otto Gregussen: Jeg tror nok at dette spørsmålet riktigst skulle vært stilt til miljøvernministeren, som har dette ansvaret.

Det er imidlertid slik at norske myndigheter jevnlig fører kontroll med matsikkerheten i Norge. De tar hele tiden prøver av produkter og sjøvann for å forsikre seg om at det er i orden. Jeg kan også forsikre om at vi deler den bekymring som måtte eksistere, om at endringer i Sellafield kan føre til økte utslipp i Nordsjøen.

Gunnar Kvasheim (V): Jeg ønsker et oppfølgingsspørsmål til statsministeren.

Tidligere miljøvernminister Thorbjørn Berntsen kalte sin engelske kollega «drittsekk» da han ikke ville gjøre det som var nødvendig for å bidra til å redusere den sure nedbøren over Norge. Det ble oppfattet som kontant tale fra Berntsen rettet mot den konservative kollegaen i Storbritannia. Vil statsministeren i sin form være like kontant og sørge for at det blir en snarlig anledning til å framføre denne reaksjonen overfor den britiske statsministeren, Tony Blair?

Venstre mener at denne saken er alvorlig, den berører kystbefolkningen og i stor grad fiskeriene, og burde derfor være av en karakter som gjorde at fiskeriministeren ble orientert i Regjeringen om en eventuell henvendelse fra Storbritannia. Men nå er det på tide å følge dette opp med en reaksjon, så man kan få omgjort det vedtaket britiske myndigheter har gjort.

Statsminister Jens Stoltenberg: Vi har hele tiden fra norsk side, under skiftende regjeringer, uttrykt stor bekymring over utslippene fra Sellafield-anlegget, og den norske miljøvernministeren, Siri Bjerke, vil ta opp med den britiske miljøvernministeren de endringer som nå er foretatt, og som vi ikke setter pris på, men tvert imot har uttrykt misnøye med. Så vi er i fortsatt dialog med britiske myndigheter om skjerpede krav til Sellafield-anlegget, og har tatt det opp og kommer til å ta det opp på nytt fra den norske miljøvernministerens side overfor den britiske miljøvernministeren. Det kan vel også være at vi på et tidspunkt tar det opp på statsministernivå, men i første omgang tar vi det altså opp på miljøvernministernivå.

Presidenten: Vi går da videre med hovedspørsmål.

Øystein Hedstrøm (Frp): Jeg har et spørsmål til fiskeriministeren.

Det er gledelig at Regjeringen i går opphevet Norges selvpålagte forbud mot eksport av vågehvalprodukter. Det er særlig gledelig for hvalnæringen, og det er også et gjennomslag for Fremskrittspartiets politikk, for vi har et forslag til behandling i næringskomiteen om det samme.

I 1993 gjenopptok Norge hvalfangsten, og det kom sterke internasjonale reaksjoner og trussel om boikott og sanksjoner mot Norge. Jeg regner med at Regjeringen har tatt høyde for at noe av det samme kan skje igjen. Vil Regjeringen nå ta et initiativ for å gi informasjon til den internasjonale opinion, f.eks. gjennom våre ambassader eller gjennom TV-kampanjer i utlandet, for å få opinionen mer vennlig stilt mot norsk hvalfangst, som en motreaksjon mot det som kommer fra forskjellige organisasjoner?

Statsråd Otto Gregussen: Den beslutningen som ble tatt i går, er en konsekvens av en langsiktig og strategisk politikk hvor store grep har vært tatt av Arbeiderpartiet fra 1982 og oppover, til man nå på en måte har sluttet sirkelen og igjen fått en helhetlig og fornuftig hvalpolitikk. Det er slik at i forbindelse med denne beslutningen er våre utenriksstasjoner utstyrt med informasjon og argumentasjon for å gjøre rede for det standpunkt som Norge har tatt, og hvorfor det er tatt. Det er også slik at man etablerer en beredskap hjemme for å møte det som måtte komme av oppslag og argumentasjon mot det standpunkt som Norge har tatt.

Vi legger imidlertid til grunn at dette er en mindre dramatisk beslutning enn da fangsten ble besluttet gjenopptatt. Det er enighet stort sett internasjonalt om at det er forsvarlig å ta den kvoten som vi tar, og dette handler om en bærekraftig høsting og en bærekraftig utnyttelse

av hele hvalen og alle de produktene som kan utvikles derfra.

Øystein Hedstrøm (Frp): Det er flere og flere eksperter og fagfolk som ikke er enig med fiskeriministeren når han sier at det er en bærekraftig beskatning. Det er vel slik at beskatningen av vågehval er langt lavere enn tilveksten, og dermed bryter mot dette prinsippet. Resultatene ser vi: Det er sterke innhugg i fiskebestandene.

I fjor kom det en rapport fra SINTEF som sa at det var et potensial for verdiskaping i fiskerinæringen med inntil 200 milliarder kr i løpet av 30 år, men da måtte forholdene legges til rette for dette. Mener ikke statsråden at vi må få en økt beskatning av sel og hval for å kunne utnytte dette potensialet til fordel for Norge og norske fiskerier?

Statsråd Otto Gregussen: Jeg mener generelt at det er riktig at naturens overskudd skal høstes, og at det også bør gjelde for hvalfangst. Imidlertid er det slik at man har valgt internasjonale organisasjoner til å ta dette ansvaret globalt. Vi baserer de beslutninger som vi gjør bl.a. på tilrådingene fra den vitenskapelige komite i Hvalfangstkommisjonen. Hvalfangstkommisjonen selv har valgt ikke å ta dette til følge, og har et prinsipielt syn mot at det skal drives norsk hvalfangst, men vi har valgt å basere våre beslutninger på de vitenskapelige råd som er gitt. De kvotene som er fastsatt årlig, er basert på disse rådene, og dette har vært et viktig bidrag for å skape såpass ro om hvalsaken som vi har klart gjennom dette.

Presidenten: Det ville være umulig å ha spørsmål om hvalsaker uten tilleggs spørsmål fra hr. Bastesen.

Steinar Bastesen (TF): Ja, president, det ville vel være en stor overraskelse i salen hvis jeg ikke tok ordet.

Jeg vil benytte anledningen til å takke Regjeringen for den modige beslutningen de fattet i går. Det var en gledens dag – en gledens dag for kystbefolkningen.

Mitt tilleggs spørsmål går på: De som vil hyle, skrike og rope litt nå, er jo selvfølgelig protestindustrien, med både Greenpeace og WWF i spissen. WWF mottar hvert år fra den norske regjering over 5 mill. kr i forskjellige prosjekter. Kan fiskeriministeren tenke seg å ta et initiativ for å få slutt på denne subsidieringen av våre verste motstandere i hvalsaken?

Statsråd Otto Gregussen: Jeg er kjent med at Utenriksdepartementet har et samarbeid med WWF og andre organisasjoner i viktige miljøspørsmål. Jeg tror at vi skal ha en åpen holdning til å ta imot denne type råd og ha denne type samarbeid, på samme måte som vi har en åpen holdning og tar imot råd og samarbeider nært med fiskernes organisasjoner og med hvalfangernes organisasjoner.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Lars Rise (KrF): Jeg vil gjerne få stille følgende spørsmål til statsministeren:

Statsministeren har, så vidt jeg forstår, planlagt å reise på offisielt besøk til India i neste måned. I den forbindelse vil jeg gjerne vite om han har tenkt å ta opp Kashmir-konflikten, og i tilfelle hvordan.

Ifølge president Bill Clinton er konflikten mellom India og Pakistan om Kashmir verdens farligste konflikt, og den har vart siden frigjøringen av India fra Storbritannia i 1947. Med atomvåpenarsenaler på begge sider er det uhyre viktig å få løst konflikten. I perioden siden 1947 har det vært ført tre kriger mellom India og Pakistan, hovedsakelig på grunn av Kashmir-konflikten, og gjennom hele perioden har det skjedd alvorlige brudd på menneskeretter i området. Konflikten har også ført til at svært knappe ressurser brukes til militære formål fremfor å løse problemer knyttet til befolkningens basisbehov, helse og utdanning. Svært mange mennesker er drept og lemlestet, og mange er drevet på flukt.

Har statsministeren gjort seg noen tanker om hvordan konflikten kan løses? Og vil han reise saken overfor indiske myndigheter under sitt besøk?

Statsminister Jens Stoltenberg: Det endelige tidspunkt og program for mitt besøk i India er ikke fastlagt, men det er helt klart at det vil bli møter og samtaler der hvor det vil være naturlig også å komme inn på og ta opp Kashmir-konflikten. Jeg er klar over at representanten Rise har inngående kjennskap til den konflikten, at han har reist i området og helt sikkert har mye kunnskap som det er nyttig å trekke på når vi skal se nærmere på konflikten.

Min vurdering er at den type konflikter må løses ved forhandlingsbordet, gjennom samtaler og dialog, ikke ved bruk av militære maktmidler. I konflikter er det alltid slik at det minst er to parter. Begge parter mener de har rett. Det Norge kan gjøre, er å oppfordre og bidra til at partene setter seg ned ved forhandlingsbordet og diskuterer hvordan man med fredelige midler kan komme fram til enighet. Det er ikke slik at Norge kan påtvinge partene en løsning de selv ikke er innforstått med. Men dette håper jeg jeg får anledning til å drøfte under mitt besøk i India.

Lars Rise (KrF): Det er tre parter i området, India, Pakistan og Kashmir, og det er vanskelig å tenke seg noen varig løsning uten at alle tre parter deltar i en slik dialog som statsministeren nevner.

Nå er det kommet oppmuntrende signaler i det siste om dialog mellom India og Pakistan, i hvert fall samtaler. Men jeg tror det er nødvendig å finne en løsning basert på folkeretten, og i første omgang er det viktig at organisasjoner som Amnesty International, Røde Kors og andre hjelpeorganisasjoner kan bevege seg fritt og operere i området.

Hva vil Norge gjøre for å bidra til en slik dialog, hvor alle tre parter deltar, og vil statsministeren sette dette høyt opp på dagsordenen sin? Jeg skjønner at den ikke er endelig helt fastlagt, men vil statsministeren sørge for at dette kommer høyt opp på dagsordenen for dette besøket?

Statsminister Jens Stoltenberg: Hvordan vi vil ta opp Kashmir-konflikten, og i tilfelle hva vi spesielt vil

peke på, og i hvilken grad vi vil ha dialog med bestemte organisasjoner, er det altså ennå ikke tatt stilling til, i hvert fall ikke så langt at jeg er involvert i de kontaktene eller samtalene. Men det er ofte slik at Regjeringen har kontakt med Amnesty International, andre menneskerettighetsorganisasjoner eller andre internasjonale organisasjoner når vi skal besøke andre land for å hente inn informasjon og vurderinger fra dem. Om det vil bli gjort i denne konkrete saken, kan jeg altså ikke svare på nå, men jeg vil kunne gi mer utfyllende svar på det når turen er nærmere fastlagt.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Christopher Stensaker (Frp): Jeg vil stille fiskeriministeren følgende spørsmål:

I den senere tiden har det vært flere skipsforlis langs norskekysten. Det tyder på at det er for dårlig merking av farledene våre, og kanskje flere av båtene som har gått på grunn, også burde ha hatt los om bord. Man burde kanskje også se på om det ikke burde innføres plikt til å ta imot hjelp når en båt er i ferd med å drive på grunn. Hva vil statsråden gjøre med denne situasjonen?

Statsråd Otto Gregussen: Jeg tror nok det blir en for enkel tilnærming å si at årsaken til at alle disse forlisene har funnet sted, er at merkingen er for dårlig. Jeg er overbevist om at merkingen alltid kan bli bedre – det jobber vi med – men de konkrete forlisene vi har hatt i det siste, har hatt delvis med feil navigasjon og delvis med teknisk svikt om bord i fartøyene å gjøre.

Men vi er svært opptatt av dette i Regjeringen. Vi skal ha et møte førstkommande fredag med alle som har ansvar for dette, for å vurdere om situasjonen sikkerhetsmessig når det gjelder ferdsel i norskeleia, er tilfredsstillende. Etter det kan vi komme med en samlet vurdering av aktuelle tiltak.

Christopher Stensaker (Frp): Jeg takker statsråden for svaret, og vil gjerne stille følgende tilleggsspørsmål:

I tillegg til de verdiene som går tapt, er det her også en sak som ligger under Miljøverndepartementet, nemlig det med elektroniske sjøkart. Burde det ikke blitt et nærmere samarbeid mellom departementene med hensyn til sikkerheten langs norskekysten – da tenker jeg på sjøkart, merking osv.?

Statsråd Otto Gregussen: Det er allerede et nært, godt og konstruktivt samarbeid mellom alle dem som har ansvaret for dette. Det er også slik at det vil bli økt innsats for å få til digitale sjøkart – som er det som egentlig er problemet – som må til for at man skal få en god kobling mellom navigasjonssystemet om bord i båtene og bruken av kart. Det ble bl.a. en betydelig økning på statsbudsjettet for inneværende år til dette formål.

Jeg kan forsikre om at dette tar vi alvorlig, og at vi, alle som har ansvaret for dette, vil vurdere dette i en samlet sammenheng.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Gunnar Kvassheim.

Gunnar Kvassheim (V): Det er nær sammenheng mellom elektroniske sjøkart, sikkerhet og miljø. Derfor var det pinlig at Regjeringen i sitt budsjett ikke la på bordet de bevilgninger som måtte til for at det skulle bli framdrift i arbeidet med elektroniske sjøkart. Stortinget slo fast at den jobben skal gjøres ferdig til 2006. Det var det ikke avsatt midler til, slik at man kunne følge opp. Nå ble Regjeringen reddet gjennom budsjettforliket, og det ble tilført nye 20 mill. kr til dette.

Mitt spørsmål til fiskeriministeren er: Vil han medvirke til at Regjeringen følger opp planen om å fullføre arbeidet med elektroniske sjøkart fram til 2006, slik Stortinget nå i nytt vedtak har slått fast?

Statsråd Otto Gregussen: Det er viktig å få til gode elektroniske sjøkart. Det er viktig å stille midler til disposisjon for å fullføre dette. Men jeg vil veldig gjerne si at det som skal til for at vi skal få en trygg ferdsel langs kysten, må bestå av mange ting, og elektroniske sjøkart er *ett* element.

Presidenten: Tiden for den muntlige spørretimen er omme, og vi går over til den ordinære spørretimen.

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir en rekke endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i den sammenheng til oversikten som er omdelt på representantenes plasser i salen.

De foreslåtte endringene i dagens spørretime foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringene var som følger:

Spørsmål 3, fra representanten Vidar Kleppe til nærings- og handelsministeren, utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 4, fra representanten Laila Kaland til arbeids- og administrasjonsministeren, vil bli besvart av kommunal- og regionalministeren som rette vedkommende.

Spørsmål 8, fra representanten Per Sandberg til kulturministeren, vil bli besvart av helseministeren på vegne av kulturministeren, som er bortreist.

Spørsmål 12, fra representanten Terje Knudsen til fiskeriministeren, vil bli tatt opp av representanten Vidar Kleppe.

Spørsmålene 13, 15 og 16, fra henholdsvis representantene Jan Tore Sanner, Tore Nordtun og Marit Tingelstad til miljøvernministeren, utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 14, fra representanten Svein Ludvigsen til miljøvernministeren, vil bli besvart av fiskeriministeren på vegne av miljøvernministeren, som er bortreist.

Spørsmål 18, fra representanten Jørn L. Stang til justisministeren, vil bli besvart av forsvarsministeren som rette vedkommende. Etter anmodning fra forsvarsminis-

teren blir spørsmålet flyttet og besvart etter spørsmål 2, som skal besvares av samme statsråd.

Presidenten vil for ordens skyld minne statsråder og spørre om nyordningen, som gjør at man holder seg unna den vanlige talerstolen og bruker talerstolene nede på gulvet.

S p ø r s m å l 1

Lisbet Rugtvedt (SV): Jeg vil gjerne stille følgende spørsmål til utenriksministeren:

«Avisa Ny Tid skrev 5. januar 2001 at Norge har søkt Irak om erstatning for å få dekket blant annet evakueringskostnader i forbindelse med Golfkrigen. Det opplyses at det er reist internasjonale erstatningskrav til Irak på totalt 320 mrd. dollar, og at FN har bestemt at disse utgiftene skal tas fra Iraks «olje for mat»-program.

Oppfatter utenriksministeren det som rimelig at erstatningene skal tas fra penger som skulle gå til å dekke innkjøp av mat til sivilbefolkningen i Irak?»

Utenriksminister Thorbjørn Jagland: Det er ikke rimelig, og derfor gjør vi det heller ikke.

Faktum er følgende: Iraks omfattende og vedvarende folkerettsbrudd mot Kuwait etter invasjonen i august 1990 førte da til betydelige ødeleggelser. Og folkeretten har klare regler for erstatningsansvar for skader som påføres andre ved folkerettslige handlinger. Det er også bekreftet av Sikkerhetsrådet, som i 1991 opprettet FNs erstatningskommisjon. Kommisjonen behandler erstatningskrav og utbetaler erstatninger til enkeltpersoner, selskaper og stater.

Finansieringen av erstatningene hentes fra inntekter Irak har fra det FN-kontrollerte oljesalget. Kommisjonen har på grunnlag av Sikkerhetsrådets kriterier foretatt omfattende utbetalinger til en rekke kravshavere. Den norske stat har i den forbindelse mottatt erstatninger for utgifter som oppstod ved at norske borgere ble holdt som gisler i Irak i tre måneder. Disse erstatningene er av meget beskjeden omfang i forhold til de totale utbetalingene.

Kommisjonen har hatt stor betydning for svake grupper som har lidd store tap, bl.a. en rekke fremmedarbeidere og deres familier, særlig fra Filippinene, Sri Lanka og Bangladesh, som oppholdt seg i Kuwait og mistet sitt livsgrunnlag som følge av invasjonen. Midlene som går til erstatningsformål, går derfor i stor grad også til humanitære formål.

Kun 25 pst. av inntektene til «olje for mat»-programmet går i dag til erstatningsformål. Når det gjelder de resterende 75 pst. av inntektene for «olje for mat»-programmet, er disse i det vesentlige øremerket humanitære formål.

Det er for øvrig beklagelig at flere milliarder kroner øremerket til humanitære formål fremdeles står ubenyttet på grunn av sviktende oppfølging fra irakiske myndigheter, noe det internasjonale samfunnet har hatt få muligheter til å påvirke.

Det er altså penger som er overført til fondet i Genève, som har gått til disse norske formålene. Og hvis

vi ikke hadde fått penger til Norge, hadde ikke det kunnet blitt tillagt «olje for mat»-programmet, som Irak har muligheter for å bruke. For øvrig er det beklagelig at Irak ikke bruker de pengene de har til dette programmet.

Lisbet Rugtvedt (SV): Jeg takker utenriksministeren for svaret.

Faktumet blir altså stående, at omkring 25 pst. av «olje for mat»-inntektene til Irak skal gå til erstatninger.

Ifølge informasjon fra UD har Norge ikke tidligere stilt slike erstatningskrav som de som ble stilt til Irak. Og det er også en nokså merkelig liste med krav som ble innlevert fra norsk side. Så selv om ikke dette dreier seg om mye penger, reiser det noen prinsipielle spørsmål, etter mitt syn.

Fra listen kan jeg nevne krav om erstatning av møbler som ble stjålet i Kuwait, opprusting av den norske staben i Tel Aviv, overtidsbetaling til lokalt ansatte ved ambassaden i Bagdad og internatskoleutgifter til barn av en norsk diplomat som måtte flytte. Listen er mye lengre, og mye av det er utgifter som det synes naturlig å regne med når en har diplomatisk representasjon i en konfliktfylt region.

På bakgrunn av de noe spesielle kravene og at tilsvarende krav ikke er stilt i andre tilfeller, ville det vært naturlig, etter mitt skjønn, om Stortinget hadde blitt informert i forkant av dette, og det har ifølge UD ikke skjedd. Mener ikke også utenriksministeren at det ville vært naturlig å informere Stortinget?

Utenriksminister Thorbjørn Jagland: Det er ikke Norge som har funnet på at man skal ha denne erstatningskommisjonen, som har sitt sete i Genève, det er Sikkerhetsrådet. Og det er Sikkerhetsrådet som har åpnet for at 25 pst. av «olje for mat»-programmet skal tilstilles denne kommisjonen.

Og hvis Norge ikke hadde fremmet disse kravene, er det ikke slik at «olje for mat»-programmet, som Irak kan bruke til å kjøpe mat og medisiner, hadde fått mer penger. Fortsatt hadde de 25 pst. blitt stående på kontoen til kommisjonen i Genève. Og vi fant det rimelig å fremme krav om dette.

Hvorvidt Stortinget skulle vært informert om det, vel, det får man stille spørsmål om fra Stortingets side. Men et faktum er at Norge har en politikk som er diskutert i Stortinget når det gjelder sanksjonene mot Irak, når det gjelder «olje for mat»-programmet og når det gjelder kommisjonen i Genève. Det føler jeg at det er viktig for Stortinget å bli informert om og å være involvert i, men detaljene i dette, reiseregninger osv., det synes jeg må tillegge UD.

Lisbet Rugtvedt (SV): Jeg takker nok en gang utenriksministeren for svaret.

Men det gjenstår etter min mening mange spørsmål når det gjelder politikken overfor Irak, både når det gjelder Norges og det internasjonale samfunnets tilnærming, og også når det gjelder hvordan erstatningskrav på til sammen 320 milliarder dollar som er reist, skal håndteres.

Gjennom lederskap for sanksjonskomiteen vil Norge kunne spille en sentral rolle i å skape en ny strategi overfor Irak. Den vanskelige og fastlåste situasjonen i Irak og forholdet mellom Irak og FN tilsier at det bør skapes nye virkemidler og tenkes nytt.

Har eller vil utenriksministeren få utarbeidet en helhetlig Irak-politikk, eller en Irak-strategi, og vil denne i så fall bli presentert for Stortinget?

Utenriksminister Thorbjørn Jagland: Det har jeg allerede presentert for Stortinget i den redegjørelsen som ble holdt om arbeidet i Sikkerhetsrådet. Det er ikke riktig at vårt formannskap i sanksjonskomiteen gir oss muligheter for å legge en ny strategi, det er det vårt sete i Sikkerhetsrådet som eventuelt gir oss muligheter for. Sanksjonskomiteen mot Irak skal bare administrere den politikken Sikkerhetsrådet trekker opp. Så det er vårt medlemskap i Sikkerhetsrådet som i så fall gir oss mulighet for å legge en ny strategi.

S p ø r s m å l 2

Steinar Bastesen (TF): Jeg har følgende spørsmål til forsvarsministeren:

«Forsvaret har som oppgave å holde oppsyn med sjøgrensa. Dette gjøres best med å ha en god overvåking som sikrer tidlig varsling, slik at uønskede fartøyer kan avvises før de passerer territorialgrensen. Dette vil også medføre at kystvaktfartøy kan brukes mer effektivt. Julens hendelser viser at Forsvaret har det tekniske utstyret for overvåking, men mangler ressursene, noe som indikerer at overvåkingen ikke er god nok.

Hva er årsaken til at kystovervåkingen ikke prioriteres, og hva er egentlig status?»

Statsråd Bjørn Tore Godal: Selv om andre etater har det primære beredskaps- og aksjonsansvaret i kystforvaltningen, bistår Forsvaret de ansvarlige etater i betydelig grad. Forsvaret har flere ressurser som benyttes til overvåking i sjøterritoriet og i de områder hvor Norge har suverene rettigheter. Jeg nevner særlig fly og fartøyer, herunder Kystvakten. I tillegg har Forsvaret to kystradarkjeder, én i nord og én i sør. Derfor er jeg uenig i påstanden om at kystovervåking ikke har vært prioritert av Forsvaret. Når det gjelder den overvåkingen som Forsvaret utøver, er denne ikke knyttet til trafikk kontroll. Trafikk kontroll som finner sted i indre kystfarvann, har Kystverket under Fiskeridepartementet ansvaret for.

Da Forsvarets kystradarkjede ble etablert under den kalde krigen, var det hensynet til mulighetene for å oppdage fremmede militære fartøyer på vei inn mot Norges kyst som stod i sentrum. Kystradarkjeden bidrar i dag til den generelle maritime overvåkingen for at forsvarskommandoene kan danne seg et bilde av aktiviteten i ytre farvann og på den måten prioritere tilstedeværelse med fartøy etter behov.

Når det gjelder statusen for kystradarkjeden, er radarene i Nord-Norge modernisert og framstår i dag med gode kapasiteter. Radarkjeden i nord er bemannet for 24

timers overvåking. Radarkjeden i Sør-Norge har større begrensninger, både av tekniske grunner og som følge av knappe personellressurser. Radarkjeden gir en begrenset dekning av deler av kystfarvannet i Sør-Norge. Det er viktig å merke seg at begge radarkjedene bare dekker *ytre* kystfarvann, fra grunnlinja og ut til deler av Norges økonomiske sone. Dekningen i indre kystfarvann er i praksis så begrenset at den ikke kan utnyttes til trafikkovervåking.

Som følge av at kystradarkjeden i Sør-Norge nærmer seg slutten av sin levetid, har Forsvarsdepartementet for tida en oppgradering/utbygging av nye systemer til vurdering. Det er i denne sammenhengen blitt beregnet ulike løsninger med å oppgradere radaranleggene med betydelige kostnader. Jeg vil her understreke at det i forbindelse med den brytningstid Forsvaret nå er inne i, vil være helt nødvendig å konsentrere mulige investeringer om Forsvarets kjerneoppgaver. I denne sammenhengen vil investeringer til overvåkingen av kysten og havområdene måtte veies opp mot andre operative og militære behov.

Radaroovervåking vil i seg selv ikke nødvendigvis gi informasjon om at skip har problemer eller representerer en mulig forurensningsfare. Men radarsystemer kan helt sikkert utnyttes bedre dersom disse er kombinert med en eller annen form for trafikk kontroll eller annen oppfølging.

Miljøvernministeren har tatt initiativ til et møte med andre berørte statsråder denne uka for å drøfte bedre samordning på dette feltet, og for å styrke utnyttelsen av overvåkingskapasitetene og andre ressurser.

Steinar Bastesen (TF): Jeg takker for svaret.

I så vel St.prp. nr. 1 for 1999-2000 som i St.prp. nr. 1 for 2000-2001 framgår det at «kystradarkjeden i Sør-Norge vurderes modernisert og utvidet». Videre framgår det i St.prp. nr. 1 for 1999-2000 at Sjøforsvaret har en rekke systemer for overvåking av sjøområdene, og at det i forbindelse med Schengen-implementeringen «vil være behov for å integrere disse bedre i år 2000». Jeg har da følgende tilleggsspørsmål: Er det lenge til det er ferdigvurdert hvorvidt det er et behov eller ikke?

Statsråd Bjørn Tore Godal: Som jeg nevnte, så har miljøvernministeren tatt initiativet til et møte med en samlet gjennomgang av både de problemstillinger representanten Bastesen tar opp, og tilhørende problemstillinger, herunder de han nå nevnte. Og det er naturlig å se de drøftingene i sammenheng, slik at vi finner en arbeidsdeling mellom berørte statsråder og departementer som gir best mulig resultat.

Men jeg vil i utgangspunktet advare noe hvis en mener at fordi Forsvaret er mye bedre stilt enn alle andre, kan Forsvaret prioritere ikke-militære behov. Det er feil. Og Stortinget vil få full anledning til å skjønne hvorfor jeg sier det når langtidsproposisjonen for Forsvaret foreligger i Stortinget 16. februar etter planen. Det er gitt at vi er nødt til å prioritere Forsvarets stadig knappere ressurser opp mot militære formål. Det er også urealistisk å tro at Kystvakten og Forsvaret kan påta seg et fullt an-

svar på dette området, helt uavhengig av de mange aktverdige formål som ligger til grunn både for representantens spørsmål og andre spørsmål i denne gata.

Steinar Bastesen (TF): Jeg takker igjen for svaret.

Jeg har et spørsmål til. I mandagens utgave av Aftenposten vises det til St.prp. nr. 1 for 2000-2001, hvor etableringen av en maritim overvåkingssentral beskrives. Her framgår det at sentralen skal behandle informasjonen fra bl.a. Sjøforsvarets kystradarer, oljeoperatørselskapers faste installasjoner på norsk sokkel, Kystverkets trafikkentraler m.m. Imidlertid framgår det også at det skal holdes et ministermøte kommende fredag, som statsråden har nevnt, for å vurdere hvordan overvåkingen av kysten kan koordineres.

Er det slik å forstå at Stortinget har besluttet etableringen av og bevilget penger til en slik overvåkingssentral uten at det i forarbeidet er tatt hensyn til hvordan overvåkingsressursene kan koordineres best mulig?

Statsråd Bjørn Tore Godal: Jeg tror svaret på det i grunnen er ja. Det er klart at de siste episodene har vist at det er et koordineringsbehov som ikke uten videre er ivare tatt, og at eksisterende etater gjør så godt de kan innenfor de retningslinjer som de har. Det er basis for at statsrådene nå kommer sammen for å få et samlet oversyn over hvordan ressursene kan brukes bedre. Jeg kan ikke se at det i seg selv er kritikkverdig. Det er tvert imot fortjenstfullt at miljøvernministeren har tatt det initiativ. Men det er noe annet enn å si at man har fattet vedtak på gale premisser. Det tror jeg ikke er riktig. De vedtak som er fattet i Stortinget under de enkelte fagområder, er fattet på det best mulig informerte grunnlag. Men derfra til å si at all samordning er perfekt, er noe helt annet. Det er den nemlig ikke. Og derfor avvikles fredagens møte.

Presidenten: Vi går til spørsmål 18.

S p ø r s m å l 1 8

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Jørn L. Stang til justisministeren, vil bli besvart av forsvarsministeren som rette vedkommende.

Jørn L. Stang (Frp): Som presidenten sa, hadde jeg opprinnelig et spørsmål til justisministeren, som det viser seg at forsvarsministeren vil besvare.

«I St.prp. nr. 1 for 1999-2000 fremgår det at Norge får ansvaret for oppsyn av den ytre grense på vegne av Schengen. Overvåkingen langs grensen skal forestås av Forsvaret. Det fremgår videre at overvåkingen ved hjelp av kystradarkjeden er et viktig supplement til Kystvaktens tilstedeværelse og patruljering.

Hva vil statsråden foreta seg når vi i desember har hørt at etaten har de tekniske hjelpemidler, men ikke de nødvendige ressurser?»

Statsråd Bjørn Tore Godal: Dette spørsmålet henger nært sammen med spørsmålet fra representanten

Bastesen, og svarene må derfor ses i sammenheng med hverandre.

Det er riktig at Forsvaret får utvidet ansvar med det ytre grenseoppsynet i forbindelse med iverksettelsen av Schengen-avtalen. Sjøgrenseoppsynet vil bli ivare tatt av Kystvaktens enheter som til daglig patruljerer i indre kystfarvann. I tillegg vil Forsvarets overvåkingssystemer ha en utfyllende funksjon, slik at fartøysressursene kan utnyttes best mulig.

Som jeg sa i forbindelse med svaret på spørsmål 2, er det et skille mellom den overvåkingen som Forsvaret har gjennom bl.a. kystradarkjedene, og den trafikkontrollen Kystverket står for. Mens sistnevnte er begrunnet ut fra trafikkikkerhets- og miljøhensyn, er Forsvarets overvåking rettet inn mot å danne et maritimt situasjonsbilde av aktivitetene. På bakgrunn av dette maritime bildet kan Forsvaret styre fartøyene sine dit det er mest hensiktsmessig. Med dagens ressurser og overvåkingssystemer har ikke Forsvaret mulighet for å skaffe full oversikt over trafikken i hele territorialfarvannet, slik det er blitt antyd-

et. Mens kystradarkjeden i Nord-Norge er modernisert, nærmer kystradarkjeden i Sør-Norge seg, som tidligere nevnt, slutten av sin levetid, og Forsvarsdepartementet har nå denne saken til behandling. I forbindelse med møtet mellom de aktuelle departementene på fredag, som miljøvernministeren har tatt initiativet til, vil det blant flere temaer være aktuelt å diskutere en bedre utnyttelse av landets samlede overvåkingskapasiteter.

Jørn L. Stang (Frp): Jeg takker statsråden for svaret.

Den 11. januar ble det gitt en skriftlig besvarelse på spørsmål fra representanten Korsberg vedrørende Forsvarets kystovervåking. I denne forbindelse ble det svart at Forsvaret ikke besitter den nødvendige teknologi for å ivareta en tilstrekkelig kystovervåking. Etter havariet av «John R» har representanter fra Forsvarskommando Nord-Norge uttalt at Forsvaret har den nødvendige teknologi, men mangler personellressurser, hvilket ble vist under sjøforklaringen. Så mitt spørsmål er: Er det motsetningsforhold, manglende kompetanse eller andre forhold som ligger til grunn for de avvikende forklaringene som er gitt?

Statsråd Bjørn Tore Godal: Jeg tror at i en så stor mekanisme som Forsvaret vil man kunne finne ulike uttalelser som spriker i alle retninger. Dessuten er det overordnet spørsmål for Forsvarets Overkommando og Forsvarsdepartementet å bestemme hvordan ressurser skal brukes i en knapp ressursituasjon. Uttalelser på lavere nivå gir derfor ikke svaret på alle problemstillinger. Det er en totalavveining av bruken av ressursene som er det aktuelle.

Som jeg har nevnt, er det altså slik at vi er innstilt på å gå inn i en konstruktiv dialog med andre berørte departementer, Fiskeridepartementet, i dag representert her ved fiskeriministerens, og Miljøverndepartementet, for å se på hvordan knappe ressurser – og det har vi uansett – kan brukes bedre for å sikre en bedre dekning i forhold til de

problemstillinger som representanten tar opp. Hvis det er riktig at det entydig er mangel på personell og ressurser, må vi selsvagt drøfte hvilket departement som skal stille med berørt personell og ressurser. Og hva fører det til av eventuelle omprioriteringer innenfor Forsvarets arbeidsområdet? Det er ikke nok for en lokal orlogskaptein å si at jeg kan gjøre det, hvis vedkommende er tiltenkt en annen oppgave i Forsvaret.

Jørn L. Stang (Frp): Jeg takker statsråden for svaret.

Av den foregående St.prp. nr. 1 fremgår det at det er behov for å koordinere bruken av eksisterende overvåkingsressurser. Det fremgår også at det vurderes å erstatte og utvide kystradarkjeden i Sør-Norge. Av en artikkel i Aftenposten forleden kan det også slutes at det er ressursmangel som er årsaken til de reduserende kapasiteter. Basert på de siste ukers avsløringer hva angår ansvarsfordeling mellom etatene, synes det vel å kunne være fornuftig å søke en løsning der en etat gis ansvaret for den overordnede koordineringen av overvåkingskapasitetene. Det er vel mest fornuftig at denne etaten gis de nødvendige midler utenfor rammen, i og med at det er et fleretatlig behov som ivaretas. Så mitt siste spørsmål til forsvarsministeren er: Har statsråden noen synspunkter på en slik løsning?

Statsråd Bjørn Tore Godal: Jeg har lært meg gjennom et langt liv i regjering at det ikke er noe som heter midler utenfor rammen. Vi har alle én ramme, og Stortinget har en samlet ramme. Uansett må man finne en løsning på de ressursproblemer som er aktuelle innenfor en samlet ramme. Det er ikke slik at vi henter penger på månen eller noe annet sted, det er en samlet ramme. Men det er klart at på det grunnlaget er Regjeringen og berørte statsråder innstilt på å finne fram til løsninger som er best mulig. Det å fornye kystradarkjeden opptil et nivå, i Sør-Norge iallfall, som raskt tar sikte på å løse alle de problemer som det kan være aktuelt å løse, er ikke aktuelt med Forsvarets ressursituasjon i dag. Vi må se på samarbeidsløsninger med andre berørte departementer og etater, og det er formålet med det møtet som finner sted på fredag.

S p ø r s m å l 3

Fra representanten Vidar Kleppe til nærings- og handelsministeren:

«Sjøfartsdirektøren har nylig indikert at han vet hva som skal til for å sikre en bedre beredskap langs kysten, men har unnlatt å gi offentligheten kjennskap til dette.

Har statsråden noen formening om hva som skal til for å sikre en bedre kontroll med hva som ferdes langs kysten, slik at vi i fremtiden kan forebygge ulykker forårsaket av fartøyer som ligger utenfor den norske flaggstatkontrollen?»

Presidenten: Dette spørsmålet er utsatt til neste spørretime.

S p ø r s m å l 4

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Laila Kaland til arbeids- og administrasjonsministeren, vil bli besvart av kommunal- og regionalministeren som rette vedkommende.

Laila Kaland (A): Eg vil få stille følgjande spørsmål til kommunalministeren:

«Reglar, forskrifter og kontrollar innan byggjebnansjen gjer at mange byggjearbeidarar sluttar innan yrket. Dette er ei uheldig utvikling, som vil ramme mange små bedrifter i distrikta.

Kva vil statsråden gjere for å få til eit enklare byråkrati på dette området?»

Statsråd Sylvia Brustad: Jeg er opptatt av at regelverket på dette området er så lite byråkratisk som overhodet mulig. Men plan- og byggesaker innebærer så viktige forhold at vi er nødt til å ha noen kjøreregler. Den overordnede målsettinga med byggesaksreglene i plan- og bygningsloven er først og fremst å sikre at det som bygges, tilfredsstillir offentlige krav til helse, sikkerhet, miljø og økonomi. Ved revisjon av loven sommeren 1997 ble det gjennomført omfattende endringer i det generelle søknads-, ansvars- og kontrollsystem i byggesaker, og fokus ble satt på bedre kvalitet.

Etter at overgangsordninger for de tidligere reglene til bl.a. saksbehandling løp ut, oppstod det lange køer i mange kommuner. Dette skjedde bl.a. fordi det ble sendt inn en rekke ufullstendige søknader. I dag er imidlertid saksbehandlingstida i kommunene gjennomgående kortere enn før reformen, men fortsatt er den altfor lang i mange kommuner.

Etter reformen er det gjort flere endringer for å forenkle regelverket.

Jeg vil også nevne at det er satt i gang et prosjekt for elektronisk plan- og byggesaksbehandling, som jeg har stor tro på. Målet er at det i løpet av to-tre år skal være mulig med en fullstendig elektronisk byggesaksbehandling. Søknadsblanketter til bruk i byggesaker er allerede tilgjengelig på Internett.

Norges forskningsråd skal på oppdrag av Kommunal- og regionaldepartementet evaluere endringene i plan- og bygningsloven, og i Forskningsrådets evalueringsprosjekt skal man også vurdere hvordan kravene i plan- og bygningsloven til formelle systemer og dokumentasjon virker inn på ulike typer av foretak. Så langt ser det ut til at tallet på bedrifter er ganske stabilt, men størrelsen på småbedriftene har økt noe.

Hele denne problematikken tar Regjeringa på alvor. Og som jeg sa innledningsvis: Det er et mål for Regjeringa at disse ordningene, lover og regler, er så lite byråkratiske som overhodet mulig, og det har vi også med oss i den gjennomgangen vi nå er i gang med.

Laila Kaland (A): Eg vil takke statsråden for svaret, og eg er veldig glad for at ho seier at det skal vere så lite byråkratisk som mogleg. Men eg er også klar over at når

det gjeld byggesaker, er det viktig å ha køyrereglar for ikkje minst å sikre kvaliteten.

Men det som har uroa meg litt, er at vi i min eigen kommune og også i det fylket eg kjem frå, har fått inn fleire signal frå dei som driv to- eller tremannsbedrifter, om at dei bruker veldig mykje tid – opptil 20 pst. av ein dag, faktisk – til å fylle ut skjema og søknader og på kontrollar og kvalitetskrav. Det siste som har kome fram no, er at dei kvar einaste dag må føre opp på skjema det dei har gjort i løpet av dagen. Det tar veldig mykje tid, slik at dei ikkje får gjort det yrket som dei er utdanna til, på ein skikkeleg måte.

Eg vil seie at dei politiske signala som gjekk ut frå den nye regjeringa frå Arbeidarpartiet, var veldig positive, at ein skulle sjå på dette med byråkrati og papirvelde, slik at ikkje folk i større og større grad måtte bli sitjande og fylle ut skjema. Dette gjeld ikkje berre byggebransjen, men også andre bransjar.

Statsråd Sylvia Brustad: Det er, som representanten Kaland sier, et klart mål for denne regjeringa å greie å få til ordninger, lover og regler, som gjør at vi bruker minst mulig tid på å skrive søknader og lage rapporter og den type ting, og det har vi selvfølgelig også med oss når det gjelder bl.a. plan- og bygningsloven. Det er ingen tvil om, som jeg også sa i mitt hovedsvar, at vi har sett en utvikling i en del kommuner der både saksbehandlingstida har blitt for lang, som medfører at de som faktisk skal bygge, ikke får bygd så fort som de burde ha bygd, og at en del hus har blitt dyrere enn det som egentlig strengt tatt er nødvendig.

Vi må balansere hensynet til kvalitet, og at ting foregår på en skikkelig måte, mot at det er så enkelt som mulig. I den sammenhengen tar jeg med meg de signalene som representanten Kaland her kommer med, at en del – særlig da småbedrifter – bruker for mye tid på nettopp søknader, rapporter osv. Vi skal selvfølgelig også ha med oss det når vi nå går i gang med gjennomgangen av plan- og bygningsloven. Målet er at vi skal bruke mindre tid på den type ting, men at vi samtidig skal få bygd hus på en kvalitetsmessig riktig og skikkelig måte. Det er først og fremst det vi skal bruke folk til, ikke til å skrive rapporter.

Laila Kaland (A): Igjen vil eg få takke for svaret, som eg synest var veldig bra.

Det som er eit av problema, er at ein del av småkommunane har masse små bedrifter med to-tre personar som driv innanfor ein slik bransje. Dei er no redde for at desse arbeidsplassane kan gå tapt, og at det er dei store som overtar. Det er i grunnen ingen av dei som ønskjer å bygge hus, tente med heller, for då blir det vanskelegare å få folk til å setje opp einestader. Og det blir vanskelegare med vedlikehald og ein del sanne ting, som kommunane er heilt avhengige av.

Så når ein stettar kravet til å kunne desse tinga, men berre slepp å sitje og skrive for mykje, trur eg det skal bli godt mottatt.

Statsråd Sylvia Brustad: Det høres bra ut!

Presidenten: Da, når man er så enige, går vi over til spørsmål 5.

S p ø r s m å l 5

Ågot Valle (SV): Jeg har følgende spørsmål til kommunal- og regionalministeren:

«Flyktningerrådet melder fra om at få kvinner som flykter fra kjønnsbasert forfølgelse, har fått asyl i Norge. Sentrale aktører mener at praktiseringa av utlendingsloven gjør at disse kvinnene har vansker med å bli trodd. Signalene fra regjeringsmedlemmer tyder på at kjønnsbasert forfølgelse kan få mer oppmerksomhet.

Vil statsråden ta initiativ til på nytt å gå gjennom søknadene fra kvinner som har fått avslag, og der søknadene ble behandlet før kjønnsbasert forfølgelse ble grunnlag for oppmerksomhet?»

Statsråd Sylvia Brustad: Fra 1. januar i år er det i henhold til utlendingsloven Utlendingsnemnda som avgjør alle klager i utlendingssaker. Nemnda er, som representanten Valle er kjent med, et domstollignende klageorgan, administrativt underlagt Kommunal- og regionaldepartementet. Etter samme dato gir utlendingsloven meg ikke adgang til å instruere nemnda om lovtolking, skjønnsutøvelse eller avgjørelse av enkeltsaker. Dette gjelder også i forhold til Utlendingsdirektoratet, og innebærer at den politiske styringa av utlendingsfeltet heretter må skje gjennom lov og forskrift.

Beslutninga om å legge klagesakene til et domstollignende organ ble tatt, så vidt jeg husker, også med SVs støtte. Jeg forutsetter derfor at forslagsstiller har forståelse for at jeg ikke lenger kan instruere i enkeltsaker.

Jeg vil for øvrig tilføye at verken Utlendingsnemnda eller Utlendingsdirektoratet gjenopptar en sak med mindre søkeren sjøl tar et initiativ til dette, f.eks. i form av en ny søknad.

Det jeg allikevel vil si, er at jeg vil ta initiativ til en gjennomgang av dette på generelt grunnlag, fordi jeg også er svært opptatt av ikke minst kvinneperspektivet, som jeg vet representanten Valle er særdeles opptatt av.

Ågot Valle (SV): Jeg takker for svaret. Jeg er spesielt glad for den siste tilnærminga. Jeg hadde faktisk tenkt å spørre statsråden om hun ville gå gjennom regelverket.

Allikevel syns jeg at det i første delen av svaret var en veldig byråkratisk tilnærming til disse kvinnes søknader. De ble avslått før 1. januar og før dette med kjønnsbasert forfølgelse var et tema i det hele tatt. Nå registrerer jeg at hun sier at disse kvinnene kan komme med nye søknader. Jeg går ut fra at de da vil få en uhildet behandling, og at statsråden vil se til at det blir tilfellet. Jeg har forståelse for at man ikke kan gå inn i enkeltsaker, men statsråden kan jo ikke på en måte gå fra ansvaret for hvordan dette blir praktisert. Og det er tilfellet at få blir trodd i disse sakene, slik Flyktningerrådet også har kommet og sagt fra til oss om.

Statsråd Sylvia Brustad: Jeg svarer bare på den måten Stortinget har gitt meg mulighet til, og etter de vedtak Stortinget sjøl har gjort, nemlig at etter 1. januar er det ikke lenger slik at statsråden – altså jeg – kan instruere i enkeltsaker, verken overfor Utlendingsnemnda eller Utlendingsdirektoratet. Det er et vedtak som er gjort i Stortinget. Derfor er det slik at de saker som er avgjort før jul, er avgjort, og de saker som nå gjelder, ligger altså til behandling enten i Utlendingsdirektoratet eller i Utlendingsnemnda. Hvis det er slik at noen ønsker å ta opp saka videre, må en altså forholde seg til Utlendingsnemnda og ikke lenger til departementet.

Så gjentar jeg det jeg sa i stad, at jeg føler et behov for å gå gjennom lovverket på generelt grunnlag, ikke minst i forhold til kjønnsperspektivet og kvinneperspektivet, og det vil jeg ta initiativ til.

Ågot Valle (SV): Da er også statsråden på linje med det jeg kaller de beste krefter i EU. For dette er ikke noe norsk spørsmål – det er et allment spørsmål hvordan reglene blir praktisert, og kvinneobbyen i EU har nå tatt initiativet til en kampanje som går på å se på hvordan kjønnsbasert forfølgelse gir eller ikke gir grunnlag for asyl og opphold.

Det er en sak jeg allikevel har behov for å ta opp med statsråden, og det går på praktiseringa. Flyktningerådet sier i sitt tidsskrift På Flukt at noe av årsaken til at så få kvinner blir trodd, er at det ikke er god nok kunnskap verken om regelverket eller om kvinnes situasjon i de landene de kommer fra, og at de kanskje – jeg vil tilføye – ikke tar det nok på alvor. Jeg synes denne situasjonen og situasjonen for voldtatte kvinner i Norge – altså hvordan vold mot kvinner er blitt tatt på alvor eller ikke tatt på alvor i Norge – har veldig klare paralleller, som vi som kvinnelige politikere må følge opp.

Statsråd Sylvia Brustad: Jeg vil gå gjennom de ting som representanten Valle her tar opp. Når det er sagt, føler jeg også behov for å si at de fleste saker har to sider, og det er ikke alltid slik at den ene siden av saka kan komme fram, på grunn av taushetsplikthensyn. Det gjelder også, tror jeg, i forhold til noen av de saker vi her snakker om. Men jeg kan ikke kommentere enkeltsaker og kan sjølsagt heller ikke lenger instruere. Problematikken på generelt grunnlag er jeg imidlertid som sagt særdeles opptatt av, og jeg skal love at vi får en ordentlig gjennomgang av det.

S p ø r s m å l 6

Odd Einar Dørum (V): Jeg tillater meg å stille dette spørsmålet til kommunal- og regionalministeren:

«I Hamar Arbeiderblad 11. januar 2001 kan en lese at det vil ta fra 2 til 4 måneder å behandle søknad om arbeidstillatelse for 8 australske sjukepleiere til Sentralsjukehuset i Hedmark. De har gått gjennom språkkurs, det praktiske er ordnet, og de er satt opp på vakter fra slutten av januar.

Mener statsråden det er tvil om innvilgelse av arbeidstillatelse, og at den lange behandlingstiden er nødvendig?»

Statsråd Sylvia Brustad: Som representanten Dørum er kjent med, og som jeg også redegjorde for i svar på spørsmålet fra Ågot Valle, ligger det fra 1. januar d.å. ikke lenger til statsråden å instruere i behandlinga av enkeltsaker etter utlendingsloven. Det konkrete spørsmålet som representanten Dørum stiller i forhold til saka med de åtte sykepleierne, har jeg derfor ingen mulighet til å gjøre noe med.

Men til det generelle spørsmålet om saksbehandlingstid kan jeg opplyse at jeg allerede har tatt initiativ til en gjennomgang av regelverk og prosedyrer som gjelder for søknader om arbeidstillatelse. Jeg vil også si at jeg ikke er tilfreds med situasjonen på dette området pr. i dag, heller ikke med at det tar så lang tid å behandle den type saker. Derfor er en arbeidsgruppe på statssekretærnivå nå i full gang med en gjennomgang. Jeg har lagt opp til at de skal komme med en innstilling overfor meg i løpet av noen få uker med forslag til tiltak om hva som kan gjøres for at den type saker skal kunne behandles raskere, og at det også skal gå fortere å kunne rekruttere arbeidskraft fra utlandet enn det som er tilfellet pr. i dag. Det er også for meg en viktig sak å få en løsning på plass så snart som mulig, og det kan også i denne sammenheng være behov for å gjøre enkelte endringer i utlendingsloven eller i forskriften til denne loven. Departementet vil i så fall gi dette arbeidet høy prioritet.

P e r O v e W i d t h hadde her overtatt presidentplassen.

Odd Einar Dørum (V): Jeg er klar over at statsråden ikke kan instruere i enkeltsaker. Når jeg har formulert spørsmålet som jeg har gjort, er det fordi innsikt i forvaltningens praksis er et godt utgangspunkt for å påvirke forvaltningens regler, og jeg oppfattet at statsråden nettopp har tatt initiativ for å få den innsikten. Jeg håper at statsråden fortsetter med det, og jeg ser det som positivt det hun har sagt. Kan en, etter det hun har sagt, påregne at det blir satt opp spilleregler på en slik måte at mer kuranter arbeidsinnvandringssaker kan gå fortere, slik at man ikke putter alt i den samme køen, men at man prøver å sortere saker etter vanskelighetsgrad? For utlendingsforvaltningen har familiejenforeningssaker, de har asylsaker, og de har arbeidsinnvandringssaker. Jeg oppfattet statsråden som positiv tidligere til å gjøre noe med regelverket på arbeidsinnvandring.

Statsråd Sylvia Brustad: Jeg kan bekrefte at det er mitt klare mål at den type saker må kunne behandles langt raskere. Samtidig må vi også være oppmerksom på det Stortinget også har sagt, nemlig at utlendingsforvaltninga er pålagt å prioritere asylsaker. Men det er mange måter å organisere dette arbeidet på, og mitt klare mål er at den type saker vi f. eks. her snakker om, skal kunne gå

langt raskere enn det som er situasjonen pr. i dag, og det er også etter de retningslinjer jeg nå jobber.

Odd Einar Dørum (V): La det være tillatt for en gammel sosialarbeider og for en med annen type erfaring å antyde at man kan følge det krigskirurgiske prinsipp: Noe er håpløst, noe er midt imellom, og noe er lett. Men jeg oppfatter at statsråden faktisk er i gang med den typen aktivitet, og jeg erklærer meg tilfreds med det.

S p ø r s m å l 7

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Eg skal få lov til å stilla følgjande spørsmål til helseministeren:

«Sentralsjukehuset i Rogaland drøftar no på grunn av budsjett situasjonen redusert aktivitet. Eit av forslaga ein skal ta stilling til, er oppseiing av 175 personar. Dette skjer samstundes som det er tilbod om å klargjera pasientar for behandling i utlandet med dei meiroppgåver som følgjer med det.

Vil statsråden av omsyn til pasientane, pårørande og tilsette, og for å få mest mogleg behandling ut av «sjukehusmilliardene», ta initiativ til ein dialog slik at meir av ekstramidlane kan nyttast i Noreg?»

Statsråd Tore Tønne: Jeg ser ingen direkte sammenheng mellom arbeidet med budsjett for Sentralsjukehuset i Rogaland og arbeidet med å gjennomføre Stortingets vedtak om å benytte 1 milliard kr til behandling av pasienter i utlandet.

Stortinget har i løpet av de siste årene bevilget stadig mer penger til pasientbehandling ved norske sykehus. I tillegg til de ordinære bevilgninger er det også vedtatt ekstraordinære midler, senest ved behandlingen av St.prp. nr. 47 for 1999-2000 våren 2000. Det budsjettforslaget Regjeringen fremmet i fjor høst, innebar en ytterligere økning i bevilgningene til sykehusene for inneværende år. Dette forslaget ble uten endringer vedtatt av Stortinget. I lys av de mange endringer som ble gjort på andre budsjettområder som følge av budsjettavtalen mellom Arbeiderpartiet og mellompartiene, må jeg anta at det var stor enighet om Regjeringens forslag på dette viktige området.

Det var omtrent samtidig med dette at Stortinget vedtok å bevilge 1 milliard kr ekstraordinært til behandling av norske pasienter i utlandet. Arbeiderpartiet gikk som kjent imot dette forslaget. Det skyldes bl.a. at vi mente saken var for lite utredet på det tidspunkt, og at det dessuten burde ses i nærmere sammenheng med budsjettet totalt sett for 2001. Vi mente dessuten at behandlingsmåten var i strid med Stortingets eget budsjettreglement. Dette innebar imidlertid *ikke* at vi var imot behandling av norske pasienter i utlandet, snarere tvert imot. Flertallet, inkludert representanten Meltveit Kleppa, la imidlertid vekt på betydningen av å komme raskest mulig i gang med pasientbehandling i utlandet. Det ble videre lagt vekt på at dette var midler som skulle supplere de ordinære bevilgninger til norske sykehus, og som ikke ville få betydning for norsk innenlandsøkonomi.

Jeg ser det nå som en viktig oppgave å sørge for en god og effektiv gjennomføring av Stortingets vedtak. Jeg mener at behandling i utlandet bør være et viktig tillegg til vår egen kapasitet. Dette er imidlertid en krevende oppgave som ikke bør forstyrres av vesentlig endrede forutsetninger nå. Jeg er for øvrig kjent med at et forslag til omdisponering av Stortingets bevilgning til behandling i utlandet allerede ligger i Stortinget. Jeg ser derfor ingen grunn til å ta initiativ til en dialog, som representanten Meltveit Kleppa spør om, og kan for øvrig heller ikke helt se hvem jeg i tilfelle skulle initiere en dialog med.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Sjukehusa i Rogaland er frå 1. januar 2001 omdanna til fylkeskommunale føretak. Dei har sortert bestillar- og utførrarroller, dei har inngått kontraktar om kva som kan utførast. Resultatet er 2 700 færre pasientbehandingar enn i år 2000. Dei må kutta i tilbodet i høve til førre år, og budsjett situasjonen gjer at styret på Sentralsjukehuset snarleg må ta stilling til forslag om å seia opp 175 personar og leggja ned sjukehusenester i Egersund og Sandnes. Samtidig har sjukehuset høve til å klargjera pasientar for utanlandsoperasjonar, senda med følgjepersonell, førebyggja smitte osv. – i sum til større kostnader og med større risiko og meirbelastning for pasientar, pårørande og tilsette.

Eg synest det er oppsiktsekkjande dersom helseministeren ikkje ser den samanhengen. Fylkesordføraren i Rogaland har i brev til helseministeren i november og desember bede om kontakt om situasjonen. Eg synest òg det då er oppsiktsekkjande om helseministeren ikkje ser kven han kan føra dialog med.

Statsråd Tore Tønne: Igjen vil jeg si at jeg opplever spørsmålet omkring budsjettet for Sentralsjukehuset i Rogaland som en annen sak enn den sak representanten Meltveit Kleppa stiller spørsmål om, nemlig om en dialog om omdisponering av den ekstrabevilgning som Stortinget har vedtatt til behandling av pasienter i utlandet.

Når det gjelder problemstillinger knyttet til budsjettforholdene for Sentralsjukehuset i Rogaland, er det selvsagt spørsmål som, når de fra fylkeskommunens side blir tatt opp med departementet, også vil bli gjenstand for drøfting mellom departementet og fylkeskommunen. Men – jeg gjentar – *det* er en annen sak og andre tema enn det som måtte knytte seg til gjennomføringen av Stortingets vedtak om å bevilge 1 milliard kr til behandling av norske pasienter i utlandet.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Senterpartiet tok i budsjett sammenheng opp spørsmålet om meir pengar direkte til helse i Noreg. Det fekk vi ikkje fleirtal for, men vi fekk fleirtal for auka løyvingar til fylkeskommunane. Vi tok i brev til helseministeren i slutten av november – ved Ola D. Gløtvold – opp spørsmålet om ledig kapasitet. Vi fekk stadfesta av helseministeren at noko av denne sjukehusmilliardene må brukast innanlands, f.eks. til å førebyggja smitte. Difor er det her ein samanheng.

(Meltveit Kleppa)

I Rogaland seier dei: Lat oss bruka hovudet, lat oss be om å få bruka noko av desse midlane på ein måte som gjer at vi faktisk totalt kan behandla fleire pasientar. Lat oss i staden for å førebu oss på tilbakeføring av pasientar frå utlandet, heller få behandla dei innanfor den kapasiteten vi no har. Og eg vil be om at helseministeren følgjer opp dette overfor eigaren av Sentralsjukehuset.

Statsråd Tore Tønne: Når det gjelder den bevilgede milliard til pasientbehandling i utlandet, fremgår det også av det vedtaket at noe av de pengene skal brukes til å administrere ordningen med tilhørende oppgaver som den medfører, i Norge. Det vil selvfølgelig bli brukt som forutsatt i Stortingets vedtak. Men for øvrig må jeg gjenta det jeg også har skrevet som svar på det spørsmål som det her blir vist til, at jeg ikke ser at jeg har noen fullmakt til å begynne å disponere den milliard som Stortinget har bevilget for behandling av norske pasienter i utlandet, på noen annen måte slik vedtaket nå ligger. Da må det i tilfelle fattes et nytt vedtak av det Stortinget som for en drøy måned siden fattet det vedtak det gjorde.

S p ø r s m å l 8

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Per Sandberg til kulturministeren, vil bli besvart av helseministeren på vegne av kulturministeren.

Per Sandberg (Frp): Jeg håper det ikke er situasjonen i NRK som er blitt av en slik karakter at det går på helsa løs når det er helseministeren som skal besvare spørsmålet. Spørsmålet mitt lyder som følger:

«Det har i media fremkommet at NRK, TV 2 og Telenor er i forhandlinger om å inngå et nærmere samarbeid blant annet med tanke på utbyggingen av et digitalt bakkenett. Dette er alarmerende nyheter nettopp fordi NRK og TV 2 er de to største aktørene i denne sektoren i Norge. Et slikt nært samarbeid vil kunne virke negativt på konkurransen i mediemarkedet i Norge, blant annet at eventuelle andre aktører holdes utenfor.

Hvordan stiller statsråden seg til et slikt samarbeid, som vil begrense konkurransen i mediesektoren?»

Statsråd Tore Tønne: Stortinget behandlet høsten 1999 en stortingsmelding om digitalt fjernsyn, hvor også en rekke spørsmål vedrørende bakkenett for slike sendinger ble drøftet. Departementet fikk da tilslutning til at en utbygging av et slikt nett ikke skal være en statlig oppgave, slik man f.eks. har løst det i Sverige. Utbyggingen bør i stedet være basert på etterspørsel etter kapasitet i markedet, slik Regjeringens generelle politikk for utbygging av såkalt bredbånd er. Staten skal imidlertid sørge for at viktige kulturpolitiske hensyn blir ivaretatt ved utnyttelsen av frekvenskapasitet avsatt til fjernsynsformål. Å sikre at norske allmennkringkastere, herunder lokal-fjernsynsselskap, får gode rammevilkår i et slikt nett, er et av disse hensynene, og videre at nettet blir riksdekkende.

de. Etableringen av et digitalt bakkenett vil kreve offentlige tillatelser både for dem som skal drive nettet, og for dem som skal sende i det, og hvor bl.a. slike kulturpolitiske føringer kan inntas.

Vedrørende de omtalte samtaler mellom Telenor, TV 2 og NRK er det ikke naturlig at myndighetene involverer seg på det nåværende stadiet. Partene har ikke avsluttet sine drøftinger og har dermed heller ikke definert omfanget. Jeg, dvs. kulturministeren i dette tilfellet, kan dermed ikke ta stilling til et eventuelt samarbeid nå. Dersom de aktuelle partene senere tar en form for initiativ, vil jeg vurdere om planene om samarbeid er i tråd med hensynene Stortinget har sluttet seg til, og annen regulering på kringkastingområdet. Først etter et slikt eventuelt innspill vil jeg også kunne vurdere min rolle som eier av NRK. Jeg understreker igjen at det hele tiden dreier seg om landets kulturminister og ikke helseministeren.

Jeg vil imidlertid gi uttrykk for at NRK og TV 2 er de to viktigste formidlerne av norskspråklige audiovisuelle produksjoner på TV-sektoren. Når det særlig gjelder utbygging av et digitalt bakkenett for fjernsyn, er en form for deltakelse av disse to selskapene en viktig forutsetning for å kunne starte opp og gjøre dette attraktivt for et norsk publikum. I utgangspunktet er jeg derfor positiv til at det er kontakt mellom de tre nevnte partene.

Regjeringens handlingsplan for bredbåndskommunikasjon, som ble fremlagt i høst, nevner gjennomføring av en hensiktsmessig regulering med sikte på rask etablering av et digitalt fjernsynsnett som et konkurransefremmende tiltak. Fristen for dette tiltaket er satt til 2001. Utbyggingen av et slikt nett vil være konkurransefremmende ved at de to eksisterende digitale kringkastingplattformene, kabel og satellitt, får økt konkurranse på tilbud og pris. Konkurransen innen kringkastingssektoren vil også øke ved at et digitalt bakkenett vil gjøre det mulig for flere kringkastingsselskaper å få konsesjon til riksdekkende sendinger.

Per Sandberg (Frp): Det som statsråden sier nå, står lite grann i kontrast til det kulturministeren uttalte i Aftenposten den 11. januar. Der sier kulturministeren at hun er positiv til et slikt samarbeid, kulturministeren ber faktisk om at partene intensiverer arbeidet, og hun utelukker ikke, ifølge den artikkelen, at staten skal gå inn med offentlige midler til å finansiere et slikt digitalt bakkenett.

Problemet med et slikt samarbeid mellom disse partene er selvsagt, i motsetning til det statsråden sier nå, at det vil begrense konkurransen. Det vil rett og slett ikke bli frekvenser ledig for andre aktører som ønsker seg inn på markedet når det gjelder bakkenett, verken for nye norske eller for utenlandske. Det bekreftes også i et oppslag i Dagens Næringsliv, der Telenors juridiske rådgiver, britiske Sullivan & Cromwell, konkluderer med at denne medie giganten blir uspiselig for EU rett og slett ut fra konkurransehensyn. Resultatet av dette vil sannsynligvis på sikt bli at denne medie giganten vil få fullt monopol, slik at man snevrer inn og kontrollerer alt kunden får se. Vil statsråden stoppe disse planene, og hvis ikke,

når vil Regjeringen orientere Stortinget om disse planene?

Statsråd Tore Tønne: For det første: Med det klare forbehold at jeg nå må være forsiktig så det ikke inntre ulike oppfatninger mellom helseminister og kulturminister i dette spørsmål, og at jeg heller ikke tidligere har deltatt i denne offentlige debatt, vil jeg bare gjenta at det ikke er, slik jeg ser det, noen forskjell mellom det som uttales her nå, og det som er sagt tidligere om at kulturministeren i utgangspunktet er positiv til at det er kontakt mellom de tre nevnte parter som her er omtalt. Det er vel en positiv holdning til de samtalene ut fra at de er de sterke og erfarne aktører innenfor dette fagområdet som de faktisk er, og ut fra ønsket om at de også skal være med og spille en rolle når det gjelder de tilbud som skal fremmes på området i fremtiden.

Så er det klart, som det også sies, at når dette eventuelt fører til noen konklusjoner, vil kulturministeren ta stilling til dem, inkludert de konkurransemessige sider ved det, ut fra det som da måtte være en konklusjon.

Per Sandberg (Frp): Statsråden viste til tidligere behandlinger i Stortinget. Det er slik at Stortinget har iallfall ikke tatt i betraktning hvorvidt vi skal ut med flere milliarder til å bygge ut et bakkenett. Det er en realitet at Telenor står som eier av Norkring, som er den aktøren i Norge som ønsker å bygge ut et digitalt bakkenett, noe som for øvrig Fremskrittspartiet stod alene om å være imot den gangen, og som for øvrig også, som statsråden var inne på, har blitt en fiasko i Sverige.

En slik utbygging vil koste flere milliarder. Det er helt klart at Norkring må ha store midler, både fra NRK og TV 2, før en slik utbygging finner sted. Prisen vil sannsynligvis bli så høy at TV 2 forhåpentligvis trekker seg ut av et slikt samarbeid. Da er mitt spørsmål: Vil Regjeringen på noe tidspunkt revurdere planene om utbygging av et digitalt bakkenett, som på sikt vil gi et dårligere tilbud enn alternativet, som er satellitt, også med tanke på at NRK allerede i dag kan få sine sendinger ut til innbyggerne digitalt gjennom bl.a. Viasat?

Statsråd Tore Tønne: Når det gjelder dette spørsmål, kan jeg bare nok en gang gjenta at det ikke anses for å være en statlig oppgave å delta i en slik eventuell utbygging. Det tror jeg står fast. Og i tilfelle det skal skje, må det være basert på, som man sier, en etterspørsel i markedet. Det er også andre enn myndighetene som skal vurdere om det er til stede, og som eventuelt også må ta risikoen om de vedtar å gå inn for en slik utbygging.

S p ø r s m å l 9

Per Roar Bredvold (Frp): Jeg ønsker å stille samferdselsministeren følgende spørsmål:

«Ett år etter togulykken ved Åsta stasjon i Hedmark der 19 mennesker omkom, er det nå plassert en lydalarm hos toglederne på Hamar. Det kommer likevel til å ta et halvt år før den blir tatt i bruk. Et nytt anlegg med ATS

(Automatisk Tog Stopp) og det gamle signalanlegget skal godkjennes av Jernbanetilsynet, og det skjer ikke før til sommeren. I mellomtiden styres Rørosbanen manuelt.

Er statsråden fornøyd med dette, og hvis ikke, hva vil statsråden gjøre for å få fortgang i dette viktige arbeidet?»

Statsråd Terje Moe Gustavsen: Ved gjenåpningen av Rørosbanen etter togulykken 4. januar 2000 ble fjernstyringen av Rørosbanen tatt ut av bruk, og sikkerheten ved togframføringen ble ivaretatt av togekspediterer på den enkelte stasjon.

Fra Statens Jernbanetilsyn har jeg fått opplyst at det var meningen at denne driftsformen skulle benyttes inntil «Delvis utrustet ATC» – D-ATC, tidligere ATS – var montert og satt i drift.

Imidlertid anbefalte den regjeringsoppnevnte kommisjonen etter Åsta-ulykken i sin rapport av 6. november 2000 at det gjennomføres en total reengineering, en konstruksjonsgjennomgang, av sikringsanleggene på Rørosbanen før anleggene blir satt i normal drift, og før D-ATC blir installert. Dette arbeidet er igangsatt i Jernbaneverket under tilsyn av Statens Jernbanetilsyn. Arbeidet er planlagt slutført 15. mai 2001, og Jernbanetilsynets godkjenning vil kunne foreligge etter normal saksbehandlingstid.

Så lenge fjernstyringen er slått av hos togledelsen på Hamar, har ikke lydalarmen noen funksjon. D-ATC vil også ha begrenset verdi ved dagens driftsform. Det er dialog mellom Jernbaneverket og Statens Jernbanetilsyn for å vurdere en forsering av deler av arbeidet, og jeg har fått opplyst at dette arbeidet har prioritet både hos Jernbaneverket og Statens Jernbanetilsyn.

Det vil ikke være riktig av meg å gå inn og overprøve den sikkerhetsmessige siden av denne saken, men jeg forutsetter at Jernbanetilsynet som departementets fagorgan for sikkerhet følger dette nøye. Det viktigste for meg er at sikkerheten blir ivaretatt, og jeg er sikker på at Jernbaneverket og tilsynet gjør det som er mulig og nødvendig for å få anlegget i drift så snart som mulig.

Per Roar Bredvold (Frp): Jeg takker statsråden for svaret, hvor bl.a. statsråden sier at det viktigste er at sikkerheten blir ivaretatt.

I respekt for de avdøde, i respekt for nye passasjerer og ikke minst for de som jobber i NSB – er statsråden fornøyd med at en så viktig oppgave som å få disse sikkerhetstiltakene på plass, har tatt ca. ett og et halvt år? Er det en akseptabel tidsperiode? Jeg minner også om at kun 17 av 41 sikkerhetstiltak er utført etter den nevnte ulykken.

Statsråd Terje Moe Gustavsen: Som jeg sa i mitt hovedsvar, er tidsbruken her først og fremst et resultat av de anbefalinger som kommisjonen etter Åsta-ulykken la på bordet.

For meg er det en selvfølge at disse anbefalingene følges, ikke minst nettopp av respekt både for de etterlatte, for de overlevende og også for selskapet. Dermed er det at vi kan få et system som har bred tillit, viktigere for

meg enn tidsmomentet, selv om jeg selvsagt ønsker at dette skal skje hurtigst mulig.

Når det gjelder spørsmålet om hvor mange tiltak som er gjennomført, er det riktig at det er sikkerhetsmessige tiltak som fortsatt er under arbeid. Det er også mulig å kategorisere disse på ulik måte. Men det gir ikke nødvendigvis et godt, representativt bilde å operere med f.eks. tall som 17 av 41. Det er tiltak under arbeid. Det er nødvendig å forsere sikkerhetsarbeidet. Det gjøres også, både i Jernbaneverket og ikke minst under ledelse av tilsynet.

Per Roar Bredvold (Frp): Det er alltid lett å være etterpåklok. Når det gjelder forhistorien til disse jernbanelinje-ene, måtte man før sette dette ut på anbud for å få et slikt anlegg. Det har vært mye prat, helt fra 1975 – 1990 er et årstall som har vært nevnt, 1992 og 1995 like- så – når det gjelder sikkerhet og å få sikkerhetsordningene på plass på disse banene.

Når man samtidig leser i avisen, at ifølge informasjonssjef Tine Kommissar ved Jernbaneverket region nord har togekspeditørene påført Jernbaneverket en ekstra-utgift på mellom 4 og 5 mill. kr siden banen ble åpnet uten fjernstyring etter ulykken, kan man altså se hvor mye penger som i ettertid er brukt på denne ulykken, penger som helt sikkert kunne ha vært brukt bedre på ting i forkant av ulykken. Som sagt, det er lett å være etterpåklok, men jeg ville gjerne ha noen tanker fra statsråden om dette.

Statsråd Terje Moe Gustavsen: Det er umulig å være uenig med representanten Bredvold i det som er hans konklusjon, nemlig at slike anlegg som kunne bedre sikkerheten og på den måten ført til at vi ikke hadde fått den tragiske ulykken, naturligvis burde vært på plass. Når så ikke er tilfellet, er det helt nødvendig å ha en manuell styring som er av en slik kvalitet og en slik art at den både har tillit og selvsagt innfrir Jernbanetilsynets krav. Da er jeg oppmerksom på at det medfører kostnader i form av personell. Men her er valget for så vidt enkelt. Enten må vi være villige til å ta disse kostnadene, eller så kan vi ikke trafikere banen under de rådende forhold. Vi har valgt å ta disse kostnadene. Det mener jeg er et riktig valg i den situasjonen vi nå engang er i.

S p ø r s m å l 1 0

Gunnar Kvasheim (V): Jeg stiller følgende spørsmål til samferdselsministeren:

«Samferdselskomiteen har stilt seg positiv til utvikling av et nytt konsept for hurtigferjer. Det er vist til at det kan ligge til rette for at denne ferjetypen kan settes inn på strekningen Tau–Stavanger. Tross tidligere velvilje sier Vegdirektoratet nå at det ikke er plass til investering i dette sambandet de nærmeste årene.

Vil statsråden medvirke til at hurtigferjeprojektet Tau–Stavanger kan få en snarlig realisering?»

Statsråd Terje Moe Gustavsen: Det har i flere år pågått arbeid med fornying av ferjene i riksvegsambandene

for å skaffe sikrere, mer effektive og miljøvennlige ferjer. Utviklingen av gassferja M/F «Glutra» er det mest omfattende og så langt – etter Vegdirektoratets vurdering – det mest vellykkede av disse prosjektene. Også prosjekter med elektrisk drevne ferjer, kabelferje og utvikling av middels hurtiggående ferjer er interessante utviklingsprosjekter som må nevnes i denne sammenhengen.

Jeg ser positivt på at det arbeides med utvikling av nye prosjekter. Ut fra en transportmessig vurdering er det likevel viktig å understreke at investering i nye ferjetyper også vil måtte tilpasses behov for fornying av eksisterende flåte og de økonomiske rammer som er stilt til disposisjon for investeringer i ferjeflåten. Som kjent foreslo Regjeringen i budsjettforslaget 2001 å prioritere stamveg- og viktige distriktssamband i 2001. Stortinget hadde ingen merknader til dette. Også i Nasjonal transportplan tilrås det å skifte ut gamle ferjer i distriktssamband. I tillegg må dessuten nevnes at en ikke uvesentlig del av investeringene i 2001 vil måtte brukes til investeringer i eksisterende ferjer for å bedre miljø og sjøsikkerhet. Også framover vil det trolig måtte brukes store summer på opprusting av eksisterende ferjeflåte.

Vegdirektoratet opplyser at ferjetilbudet Stavanger–Tau er godt når det gjelder kapasitet, åpningstid og frekvens. En eventuell investering i hurtigferje vil være fordelaktig for trafikantene på grunn av redusert reisetid. Dersom hurtigferjer kan erstatte deler av hurtigbåttilbudet på samme strekning, vil dessuten fylkeskommunen kunne spare utgifter ved å redusere hurtigbåttilbudet. Statens utgifter til riksvegferjedrift vil på den annen side øke. Bare ombygging av ferjekaiene er kostnadsregnet til om lag 12 mill. kr.

Vegdirektoratet har på ny vurdert behov for investeringer i riksvegferjedrifta de nærmeste årene, og har sett på situasjonen i sambandet Stavanger–Tau spesielt. Konklusjonen er at stamvegsamband med kapasitetsproblemer og distriktssamband med små og eldre ferjer må prioriteres.

Eventuell bruk av katamaranferjer av typen Ferry Cat 120 må vurderes i forhold til behov mv. i de aktuelle ferjesambandene. Med de økonomiske rammer som er stilt til disposisjon og med eksisterende behov for investeringer i riksvegferjedrifta, ser jeg det som vanskelig å gi Statens vegvesen pålegg om å medvirke til en snarlig realisering av hurtigferjer til sambandet Stavanger–Tau på bekostning av andre samband, men jeg gjenntar at jeg ser svært positivt på utviklingen av nettopp ferjetypen.

Gunnar Kvasheim (V): Det vi snakker om her, er et prosjekt som har interesse og betydning utover den strekningen som ferjen er tenkt å trafikere, og det føler jeg at statsråden bekrefter i sitt svar. Det burde være av nasjonal interesse å få utviklet dette konseptet fordi det både kunne fått anvendelse andre steder i Norge og være aktuelt for eksport. Det aktuelle selskapet er villig til å realisere dette prosjektet utenom investeringsrammen. Så det vi snakker om her, er en økning av kapitalkostnadene, ettersom driftskostnadene også vil bli betydelig redusert. Mitt spørsmål er om statsråden er villig ut fra et dugnads-

perspektiv til å imøtekomme ønsket fra fylkesordføreren i Rogaland om et møte for å drøfte dette prosjektet med sikte på å kunne få en realisering.

Statsråd Terje Moe Gustavsen: Det er for så vidt to spørsmål vi diskuterer her. Jeg ser sammenhengen – ved å realisere et ferjeprosjekt Stavanger–Tau og da bruke denne ferjetypen, kan man gjennom dette oppnå både fordeler med andre kommunikasjonsmidler og med utviklingspotensialet i denne ferjen. Men tross alt er vi nødt til samtidig å se om det kan gjøres uten å forrykke prioriteringen – hvor det er riktig å sette inn nytt ferjemateriell – altfor sterkt. Der synes jeg det er vanskelig å foreta en så sterk omprioritering som man må gjøre dersom man umiddelbart skal sette inn nytt materiell mellom Stavanger og Tau.

Jeg vil imidlertid likevel se nærmere på hvordan vi kan bidra til utvikling av ferjetypen, og selvsagt skal jeg heller ikke ha noe imot en ytterligere kommunikasjon med Rogaland fylkeskommune og herunder eventuelt et møte med fylkesordføreren.

Gunnar Kvassheim (V): Det er positivt sett i lys av at Vegdirektoratet konkluderte med at en ikke så at det var behov for et slikt møte. Det mener jeg det er. Legges godviljen til her fra statens og andre aktørers side, bør det være mulig å få realisert dette prosjektet uten at det får nevneverdig skadevirkning for andre prosjekter. Og jeg vil peke på at grunnen til at dette fremstår som interessant, er den samfunnsøkonomiske gevinst som man helt åpenbart vil få. Kostnaden, slik den fremstår når andre enn Vegdirektoratet ser på det, bør være overkommelig, så jeg håper at kontakten med fylkesordføreren, som statsråden her åpner for, kan bidra til at dette prosjektet bringes videre og ikke stilles i bero, slik jeg oppfatter at Vegdirektoratet la opp til.

Statsråd Terje Moe Gustavsen: Jeg kan forsikre representanten Kvassheim om at vi skal sørge for en god kommunikasjon med både Rogaland fylkeskommune og andre aktører som har interesser i dette prosjektet, ikke minst også med dem som står for utviklingen av selve ferjekonseptet.

S p ø r s m å l 1 1

Jan Sahl (KrF): Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til fiskeriministeren:

«I Lofoten har samtlige utvalg for lofotfisket enstemmig gått inn for å opprettholde søndag som fridag for fiskere. Nordland Fylkes Fiskarlag har bedt Fiskeridepartementet utforme forskrifter som forbyr helligdagsfiske i hele Lofoten fra 1. januar 2001. Det er allerede en stor flåte på plass, og det er derfor ikke hensiktsmessig å vente til Lofotoppsynet settes.

Hvordan vil statsråden håndtere denne saken, og når vil eventuelt en avklaring foreligge?»

Statsråd Otto Gregussen: Den alminnelige helligdagsfredningen i fisket ble i Ot.prp. nr. 66 for 1999-2000 foreslått opphevet og erstattet med en hjemmel for forskrifter om fiske og fangst på søndager og helligdager. Etter lovforslaget kan slike forskrifter gis for bl.a. bestemte områder og for bestemte fiskerier eller fartøygrupper når slik regulering anses nødvendig av hensyn til en rasjonell eller hensiktsmessig utøvelse eller gjennomføring av fiske og fangst.

Lovforslaget er vedtatt i Odelstinget og Lagtinget, men er ennå ikke sanksjonert av Kongen i statsråd og har således ikke trådt i kraft. Den alminnelige helligdagsfredningen med forbud mot å drive fiske og fangst fra midnatt til midnatt på søndager og helligdager er derfor fortsatt til stede.

Nordland Fylkes Fiskarlag har bedt Fiskeridepartementet om at det blir satt i gang et arbeid med å utforme forskrifter om fiske på søndager og helligdager «i Lofoten og tilstøtende områder med store brukskonsentrasjoner» allerede fra 1. januar 2001.

Før vedtaket om oppheving av den alminnelige helligdagsfredningen i fisket sanksjoneres og settes i kraft, vil Fiskeridepartementet vurdere forslaget om helligdagsfredning «i Lofoten og tilstøtende områder med store brukskonsentrasjoner», slik det er fremmet av fylkesfiskarlaget.

Ulike fiskerier har sine særtrekk, f.eks. med hensyn til intensitet i fisket og med hensyn til markedsforhold. Det er derfor viktig at Fiskeridepartementet har en aktiv holdning til bruk av forskriftshjemmelen i lovforslaget, og at departementet bruker helligdagsfredningen i de tilfeller der en god og saklig grunn rimeliggjør dette.

Fiskeridepartementet vil før vedtaket om oppheving av helligdagsfredningen settes i kraft, ta stilling til hvorvidt det skal utformes forskrift om helligdagsfredning «i Lofoten og tilstøtende områder med store brukskonsentrasjoner».

Jan Sahl (KrF): Så vidt jeg oppfattet ministeren nå, er altså denne loven ikke trådt i kraft ennå. Det betyr at helligdagsfredningen i Lofoten inntil videre opprettholdes, slik jeg nå tolker ministeren. Men jeg vil spørre litt videre, for etter hvert vil denne loven tre i kraft.

Denne saken har skapt stor debatt i fiskerikretser, og det er tydelig at Norges Fiskarlag, som var positiv til endringen, ikke går helt i takt med medlemmene. Personlig har jeg hatt henvendelser fra fortvilte fiskere som lurer på om politikerne så konsekvensen av å oppheve den generelle bestemmelsen om helligdagsfredning. Nordland Fylkes Fiskarlag gir uttrykk for stor misnøye med vedtaket, og mener at opphevingen vil føre til en forverring av fiskernes sosiale situasjon samt at det langt på vei vil bidra til å redusere rekrutteringen til næringen. Det er sterke økonomiske drivkrefter i fiskerinæringen, og jeg vil derfor spørre fiskeriministeren om han er enig med Nordland Fylkes Fiskarlag i at vedtaket kan få slike konsekvenser som de antyder.

Statsråd Otto Gregussen: Nei, jeg kan ikke være enig i at dette får de dramatiske konsekvensene som er

antydnet. Hensikten med forslaget om endringer i lov om helligdagsfredning var at man skulle bort fra en praksis med en generell helligdagsfredning som man måtte gi en masse dispensasjoner fra for å få fisket avviklet på en hensiktsmessig og rasjonell måte. Når vi nå på en måte har speilvendt dette, betyr ikke det at man ikke skal kunne ha helligdagsfredning der det er formålstjenlig. Men i det store flertallet av saker som har versert i det siste, som har gått på dette med dispensasjoner, er det uheldig at man må fravike regelen. Men som sagt, holdningen til at helligdagsfredning kan innføres der det er formålstjenlig, er helt klar.

Jan Sahl (KrF): Jeg vil til slutt, siden jeg ikke synes jeg har fått et klart svar av ministeren, spørre om han har til hensikt å utforme forskrifter som i framtiden vil føre til at man får helligdagsfredning under lofotfisket. Jeg vil samtidig spørre hva en ser av konsekvenser for øvrige fiskerier, om en ser at dette vil få et rimelig stort omfang, eller om det kun gjelder Lofoten.

Statsråd Otto Gregussen: Jeg har til hensikt å sørge for at vi får helligdagsfredning i Lofoten, slik fiskerne ønsker. Det går ikke an å overskue alle konsekvenser som måtte oppstå i forbindelse med utøvelsen av fisket, og det er ved utøvelsen av fisket at vi gjentatte ganger har vært nødt til å gi dispensasjoner. Det kan være markedsforhold som gjør det nødvendig å ha en viss intensitet i fisket, det kan være værforhold osv, og det er dette som har vært grunnlaget for det store antall dispensasjoner som har vært gitt tidligere, og som er uheldig.

S p ø r s m å l 1 2

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Terje Knudsen til fiskeriministeren, vil bli tatt opp av representanten Vidar Kleppe.

Vidar Kleppe (Frp): Jeg er like opptatt av overvåkingen langs kysten som min kollega Terje Knudsen, så derfor tillater jeg meg å stille følgende spørsmål til fiskeriministeren:

«Fiskeriministeren har sagt at det skal iverksettes et arbeid for å koordinere overvåkingen langs kysten. St.meld. nr. 22 for 1997-1998 sier at Forsvaret har ansvaret for overvåkingen av norsk interesseområde. Forsvaret er også ilagt ansvaret for førstelinjeberedskap i forbindelse med kystovervåkingen. Av fiskeriministerens svar i forrige uke er det forstått at Fiskeridepartementet vil ta initiativ til koordineringen av overvåkingen.

Er dette riktig forstått, og i så fall anser statsråden at dette er naturlig?»

Statsråd Otto Gregussen: Fiskeridepartementet har ansvaret for de sivile overvåkingssentraler som er etablert for skipsfarten. Som jeg redegjorde for i forrige ukes spørsmål, er disse sentralene etablert slik at Kystverket kan drive overvåking og håndheving av seilingsregler samt gi nødvendig informasjon og navigasjons-

assistanse til fartøy som trafikkerer de indre farvannene som dekkes av sentralene.

Det er i dag etablert tre trafikksentraler. Dette er Oslofjorden trafikksentral i Horten som overvåker Oslofjorden, Brevik trafikksentral som overvåker innseilingen til Grenland i Telemark, og Fedje trafikksentral som overvåker innseilingen til Sture og Mongstad i Hordaland. I tillegg har vi under bygging en trafikksentral på Kvitsøy i Rogaland, som forventes ferdigstilt i løpet av 2002.

Forsvaret har også oppgaver i forbindelse med maritim overvåking, men i hovedsak omfatter dette overvåking av aktivitet utenfor grunnlinjen for å ivareta en tilfredsstillende suverenitetshevdelse og myndighetsutøvelse.

Jeg har tatt til orde for at vi bør vurdere om overvåkingsressursene kan bli bedre utnyttet og koordinert. I denne sammenheng kan det være behov for å få en samlet vurdering av mulighetene for å utnytte de statlige ressursene på en enda bedre måte. Berørte statsråder vil derfor møtes på fredag denne uken for å diskutere sikkerhet og beredskap langs kysten.

Vidar Kleppe (Frp): Jeg takker statsråden for svaret. Jeg er kjent med at det er 25 ulike organisasjoner og flere departementer som har dette ansvaret i dag. Derfor er det gledelig at vi endelig nå får en koordinering av dette, og at de ulike statsråder setter seg ned og diskuterer hva en konkret skal gjøre. I etterkant av at spørsmålet fra Terje Knudsen ble innsendt, er Stortinget informert om at initiativet ble tatt av miljøvernministeren. Særlig i forbindelse med «John R» er det fokusert på behovet for overvåking og varsling vedrørende problemene disse fartøyene har når de når de indre farvann. Denne formen for maritim overvåking faller vel også inn under Forsvarets ansvar. Stortinget har gitt Fiskeridirektoratet tillatelse til igangsettelse av et prøveprosjekt for såkalt satellittsporing av fiskefartøyer. På bakgrunn av Forsvarets nasjonale ansvar for overvåkingen av norske havområder ville det vel kanskje være naturlig at Forsvaret gis ansvaret for å ivareta en slik jobb som dette innenfor de eksisterende fullmaktene som finnes.

Statsråd Otto Gregussen: Det er riktig som det er sagt, at ansvaret for kystsikkerheten er ivaretatt av mange departementer. I en normal situasjon har dette fungert tilfredsstillende. De spesielle ulykkene som vi har hatt nå, skyldes delvis tekniske feil på fartøy, delvis navigasjonsvikt. Det har avdekket at det er behov for å se på om den arbeidsdelingen som vi har, er den rette, og hvem som eventuelt skal ha ansvaret for de forskjellige forhold. Det som er viktig, er at dette blir koordinert, at det finnes et samlet ansvar for dette. Og så får vi i møter og i prosessen etterpå avklare hvor det er mest hensiktsmessig at de forskjellige deler av ansvaret skal være forankret.

Vidar Kleppe (Frp): Jeg er også kjent med at Fiskeridepartementet har inngått bilaterale avtaler for utveksling av informasjon knyttet til overvåkingen av skipsfarten og fiskeflåten. Jeg er ikke kjent med hvilken hjemmel

som ligger til grunn for Kystverkets og Fiskeridirektoratets overvåking av denne typen. Jeg er heller ikke kjent med hvilken tillatelse som foreligger som grunnlag for den etaten som utveksler informasjon av denne typen. Kan fiskeriministeren kort gi et svar på dette, og utrede hva som ligger til grunn for et slikt system?

Statsråd Otto Gregussen: Det systemet som er innført av Fiskeridirektoratet, er et system som utelukkende har til hensikt å overvåke fiskeflåtens aktiviteter. Det er utviklet fordi vi har en hel rekke fiskeriavtaler som gir forskjellige kvoter i forskjellige farvann. Dette er hjemlet i internasjonale avtaler mellom Norge og de andre nasjonene som vi har fiskerisamarbeid med. Det er gjennomført i deler av den norske fiskeflåten, og det er gjennomført i den utenlandske flåten som fisker i norske farvann og i andre farvann. For fremtiden kommer dette til å bli et viktig instrument internasjonalt for å håndheve fiskeribestemmelser. Systemet vil fortelle hvor båtene er og hvor fort de går, og det gir oss også anledning til å ha en klar formening om hva båtene gjør – om de er i ro, om de er under transport, eller om de driver fiske.

S p ø r s m å l 1 3

Fra representanten Jan Tore Sanner til miljøvernministeren:

«Ifølge Dagsavisen 27. november 2000 har forskere funnet klare tegn på at polarmåker som spiser PCB-holdige egg fra Finnmark, får svekket immunsystem og påvirket arveanlegg. Dette er bare ett av flere eksempler på konsekvensene av PCB. Så langt har både den nåværende og den forrige miljøvernministeren vist liten vilje til å ta et krafttak for å rydde opp i gamle miljøsynder.

Vil statsråden ta nye initiativ for å fjerne PCB fra naturen?»

Presidenten: Dette spørsmålet er utsatt til neste spørretime.

S p ø r s m å l 1 4

Presidenten: Dette spørsmålet, fra Svein Ludvigsen til miljøvernministeren, vil bli besvart av fiskeriministeren på vegne av miljøvernministeren.

Svein Ludvigsen (H): «I høst har det vært flere skipsforlis langs norskekysten som har avdekket mangelfull beredskap. I jula gikk lasteskipet «John R» på grunn i Troms, og den påfølgende redningsoperasjonen av bunnere og fartøy viste også her sviktende beredskap og gjennomføring. Godt vær forhindret oljelekkasjer som ville fått dramatiske miljøkonsekvenser, men også vrakrester er i seg selv en miljøtrussel.

Hva vil Regjeringen gjøre for å sikre en troverdig og tilfredsstillende beredskap og trygghet langs kysten?»

Statsråd Otto Gregussen: Jeg vil innlede med å understreke at operasjoner som tømning av skip og effek-

tiv oppsamling av olje som er kommet på havet, ofte er vanskelige og risikofylte. Ved forliset av «Green Ålesund» nord for Haugesund var både den interkommunale beredskapen og statens beredskap raskt på plass med lenser og opptaksfartøyer, og oljen på sjøen og i strandsonen ble samlet opp. Tømmingen av vraket skjedde uten at tid gikk til spille.

Når det gjelder forliset av «John R» nord for Tromsø, ble ikke oljevernet i samme grad satt på prøve i og med at det ikke skjedde noe oljesøl av betydning. Imidlertid var statens beredskap raskt på plass med fartøyer og oljeværmateriell. Det som var spesielt med «John R», var at nødlossing tok forholdsvis lang tid, og at usikkerhet om hvor store oljemengder det var om bord, medførte to tømmeoperasjoner. Værforholdene bidro til at det var mulig å gjennomføre en rask oppsamling av oljen fra «Green Ålesund» og å tømme vrakene for olje. Bildet hadde vært et helt annet om værforholdene hadde vært verre. Med fraktestartøyet «Fykan», som gikk på grunn utenfor Fosen i Trøndelag sist fredag, fikk vi igjen en påminnelse om at noe må gjøres på dette området.

Jeg ser det som svært viktig at en styrking av beredskapen må omfatte både forebyggende tiltak – for å hindre at ulykker inntreffer – og tiltak som iverksettes for å begrense skadeomfanget etter at ulykke/havari har inntruffet. Miljøvernministeren har – som kjent – derfor tatt initiativ til et møte med de mest berørte statsrådene førstkommande fredag for at det så raskt som mulig kan settes i gang et systematisk arbeid med å konkretisere både forebyggende og beredskapsmessige tiltak.

Svein Ludvigsen (H): «John R»-ulykken viste at det var mangel på enhetlig ledelse og enhetlig ansvar, og at både den forebyggende beredskap, som skal forhindre ulykker, og det som skal kurere, dvs. minimalisere, konsekvensene av ulykker, ikke fungerte godt nok. SFT, Kystvakta, Sjøfartsdirektoratet, Sjøforsvaret og det regionale oljevernet var ikke godt nok koordinert. Fylkesmannens beredskapsavdeling – som i Troms viste seg meget kompetent rasvinteren sist år – så vel som kommunen ble ikke varslet. I dag melder så Bladet Tromsø at sjøfugl i dette overvintringsområdet er tilgriset og går den sikre død i møte. Dette understreker at vi nå begynner å se langtidskonsekvensene av ulykken.

Det er bra at det skal være et møte fredag. Jeg håper at man der tar opp viktige ting som dette med farleder og meldeplikt for fartøyer som er i farleder, at man tar opp Kystradarens varslingsansvar og det å ha en kontinuerlig overvåking av observasjonene, og at man tar opp spørsmål knyttet til dette med lagring, for det var jo et problem. Mitt spørsmål er: Når kan vi få en sak til Stortinget, hvor vi kan ta stilling til ambisjonsnivå, ressurser og kommandostrukturer?

Statsråd Otto Gregussen: Vi legger opp til at vi så raskt som råd skal få en sak til Stortinget, hvor dette vil bli diskutert. Men vi må be om den nødvendige tid til å få gjort et ordentlig arbeid. Det er som kjent mange etater som er engasjert i dette, og det er en ganske komplisert

avveining å finne ut hvordan dette kan organiseres på en måte som er effektiv i forhold til formålet.

Vi vil imidlertid komme tilbake til dette etter at det er drøftet, og jeg vil igjen minne om at vi må ha en bred vurdering av dette. De tre ulykkene som vi har hatt, representerer *noen* former for ulykker, men ikke ulykker fordi den normale situasjonen er at vi har dårlige forhold langs kysten. Det er snakk om maskinhavari og navigasjonssvikt i disse tilfellene.

Svein Ludvigsen (H): Dette er komplisert – ja. Jeg vil minne om at Høyre allerede i januar i fjor tok opp disse spørsmålene i en interpellasjon, og vi hadde forventet at man skulle komme med noe denne våren. Det haster med å komme med noe.

Et annet spørsmål: Lederen for Fiskeridirektoratets kontrollvern, Arne Luther, opplyste på en konferanse i forrige uke at han og hans direktorat, som forvalter fiskeressursene, ikke på noen som helst måte er blitt trukket inn i ulykker som dette. Vil statsråden se til at fiskerimyndighetene blir en del av beredskapen og aksjonen når ulykker først skjer?

Statsråd Otto Gregussen: Det vil statsråden se til. Både fiskerinæringen og oppdrettsnæringen er svært avhengige av at man har beredskap rettet mot dette, og at man er i stand til å iverksette tiltak. Så vidt meg bekjent, er det rutiner for å varsle regionale fiskerimyndigheter når slikt inntreffer, og når det er behov for tiltak. Hvis så ikke har skjedd i tilfellet med «John R», må det undersøkes.

S p ø r s m å l 1 5

Fra representanten Tore Nordtun til miljøvernministeren:

«I den senere tid har vi opplevd at mange skip har gått på grunn langs norskekysten. Mange av disse skipene blir liggende i fjæresteinene eller på havbunnen, og det har vist seg vanskelig å få fjernet disse skipsvrakene. Dette skyldes blant annet uklarhet omkring hvem som skal betale for fjerning og opprydding. Bestemmelsene i forurensningsloven og sjøloven er ikke harmonisert.

Har Regjeringen planer om å foreslå lovmessige endringer slik at det juridiske og økonomiske ansvaret blir avklart?»

S p ø r s m å l 1 6

Fra representanten Marit Tingelstad til miljøvernministeren:

«NRK Oppland meldte 4. januar 2001 at fylkeskonservator fratas mer enn 50 pst. av midlene til kulturminnetiltak i forhold til tidligere praksis. Midlene skal heretter i hovedsak fordeles av Riksantikvaren etter søknad. Denne nye ordningen, der fylkesnivået blir saksbehandler for Riksantikvaren, vil føre til mer byråkrati og sentralstyring.

Er dette i tråd med Regjeringens forenkling- og effektiviseringsprosess i offentlig sektor?»

Presidenten: Disse spørsmålene er utsatt til neste spørretime.

S p ø r s m å l 1 7

Øystein Hedstrøm (Frp): Jeg har et spørsmål til vår ærede justisminister:

«Sea King-beredskapen på Rygge har en reaksjonstid på 45 minutter. Ved å følge opp NOU 1997:3 Om Redningshelikoptertjenesten, som foreslo 15 minutters reaksjonstid, vil tjenesten bli satt i stand til å redde flere liv. Dette er et krav Storbritannia og Danmark allerede har.

Vil Regjeringen følge opp anbefalinger og gode ordninger i andre land ved å beslutte at reaksjonstiden settes ned til 15 minutter?»

Statsråd Hanne Harlem: I dag er kravet til reaksjonstid for redningshelikoptrene i Norge 60 minutter. I NOU 1997:3 foreslås det å sette ned reaksjonstiden til 15 minutter, noe som av utvalget fremheves som et viktig element for å skulle kunne redde liv, både i sjøen og på land.

Det er viktig å tilpasse redningshelikoptertjenesten til endringer i behov. I dag er det større aktivitet i sjøen og på sokkelen enn da kravet til 60 minutter i sin tid ble satt i St.prp. nr. 33 for 1970-71. Imidlertid er det for redningshelikoptertjenesten i Norge viktig ikke bare å se på formelle krav, men på realiteten i dag. Innenfor normal arbeidstid, mellom kl. 08 og kl. 16, er målet at redningshelikopteret skal være i luften innen 15 minutter. Gjennomsnittet i denne perioden er derimot på 18–20 minutter. Utenom normal arbeidstid, hvor besetningen har hjemmevakt, er det en gjennomsnittlig reaksjonstid på 30–40 minutter.

Representanten Hedstrøm viser til Storbritannia og Danmark, og til at disse i dag har strengere krav til reaksjonstid enn Norge. For ordens skyld vil jeg nevne at Danmark kun har krav til 15 minutters reaksjonstid i arbeidstiden, med andre ord: den samme reaksjonstiden som vi i praksis nær har i dag. Utenom denne tid er kravet 30 minutter. Storbritannia har krav til 15 minutters reaksjonstid på dagtid, med andre ord: igjen det samme som vi reelt sett nær har i dag, og 45 minutter utenom dagtid. Sverige opererer med krav til 1 time døgnet rundt.

På bakgrunn av den vesentlige redningsressurs som Sea King-helikoptrene representerer, ser jeg viktigheten av å ha en så kort reaksjonstid som mulig døgnet rundt. Ulykker skjer som kjent ikke bare mellom kl. 08 og kl. 16.

Jeg tar sikte på å legge fram en stortingsmelding om redningshelikoptertjenesten innen mai i inneværende år. I denne meldingen vil bl.a. spørsmålet om kortere reaksjonstid også utenom dagtid bli behandlet. Fra Regjeringens side er det et mål å få reaksjonstiden ned mot 15 minutter. Det utredes nå hvilke praktiske og ikke minst økonomiske konsekvenser det vil ha å innføre slike krav. Dette må klarlegges før man kan ta stilling til den videre fremdrift i saken.

Øystein Hedstrøm (Frp): Jeg takker statsråden for svaret. Intensjonen er da at vi skal være «den beste jenta i

klassen» på dette området. Det burde egentlig være en selvfølge, med vår økonomi, vår langstrakte kyst og forvaltning av enorme havområder.

Jeg deltok i et arbeid for å få utplassert et tungt Sea King-redningshelikopter på Rygge for nesten to år siden, og det har alt bevist sin eksistensberettigelse. Vi husker jo alle «Alexander Kielland»-ulykken, «Sleipner»-ulykken – i nær fortid – og jernbanetragediene. Derfor er reaksjonstiden så viktig. Det påpekte da også Fostervollutvalget i forkant av denne NoU-en fra 1997.

Nå har det i mediene kommet frem at dette med økonomi skal være et argument fra departementets side for å bremse utviklingen mot en kortere reaksjonstid. Vil det være en viktig begrunnelse for ikke å få dette til?

Statsråd Hanne Harlem: Det er selvfølgelig slik at når vi skal gjøre nye ting, som vi ønsker å gjøre i dette samfunnet, kan vi ikke la være å ta hensyn til økonomi. Det er veldig mye som Regjeringen ønsker – og som ikke minst det partiet som Øystein Hedstrøm representerer, peker på er ønskelig – som til sammen koster det norske samfunnet og norske skattebetalere mange penger, og det gjør at vi må ta det hensynet.

Vår målsetting er å få reaksjonstiden ned i 15 minutter. Men vi må ha en skikkelig behandling av denne saken sånn at vi vet hvor mye det koster før vi eventuelt gjennomfører det, og dermed vet hva slags fremdrift vi kan ha for å få gjennomført en reduksjon i reaksjonstiden.

Øystein Hedstrøm (Frp): Jeg takker statsråden for svaret.

I forbindelse med arbeidet med meldingen om en redningshelikopterberedskap, som jeg regner med at departementet nå er i full gang med, og er kommet langt med, vil det også dukke opp et spørsmål: Hvem skal ha ansvaret for denne biten? I dag har jeg en følelse av at det ikke er noe hovedansvar, verken i Justisdepartementet eller i Forsvarsdepartementet.

Vil man vurdere å legge dette ansvaret under ett departement, slik at ansvarslinjene blir langt klarere enn det som er de faktiske forhold i dag?

Statsråd Hanne Harlem: Ett av temaene i meldingen er organiseringen av administrasjonen når det gjelder redningshelikoptertjenesten, så på det spørsmålet er svaret ja.

I tillegg nevner jeg at det pågår et arbeid for oppfølging av Sårbarhetsutvalget, der en peker på en mye bredere sammenheng når det gjelder sikkerhet og beredskap i sin alminnelighet, som ikke kun er knyttet til redningshelikoptrene.

Presidenten: Spørsmål 18 er besvart tidligere i dagens møte.

S p ø r s m å l 19

Kjell Engebretsen (A): Jeg skal få stille følgende spørsmål til kirke-, utdannings- og forskningsministeren:

«Jeg er blitt kjent med at norsk ungdom som etter opptaksprøve ved utenlandsk universitet har kommet inn der, nektes studielån fordi de ikke har studiekompetanse i Norge.

Når dette universitetet har gjort den vurderingen at vedkommende vil være kompetent til å gjennomføre studiene der, hva er da beveggrunnene for å legge norsk studiekompetanse til grunn for vurdering av studielån, og ser statsråden mulighet for å endre denne praksis?»

Statsråd Trond Giske: Det er Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet som fastsetter forskriften for Statens lånekasse for utdanning. For å få støtte fra Lånekassen til studier i utlandet har departementet fastsatt at studenten må fylle de vilkårene som er satt for opptak til høyere utdanning i Norge. For de fleste studier betyr det at studenten må ha generell studiekompetanse. Dersom det ikke er krav om generell studiekompetanse for opptak til en utdanning i Norge, vil man heller ikke stille krav om dette for å gi støtte til tilsvarende utdanning i utlandet. Bestemmelsen er først og fremst aktuell for kunstutdanninger, som gir opptak ut fra prøver o.l.

Begrunnelsen for regelen er at man ikke ser det som ønskelig å gi støtte til studier i utlandet til søkere som ikke er kvalifisert for opptak til høyere utdanning i Norge. Om man bare skulle stille krav om studieplass for å gi støtte til utdanning i utlandet, ville man få situasjoner hvor ungdom som har avbrutt eller strøket i videregående opplæring, kan fortsette sin utdanning i utlandet, men ikke i Norge. Etter min mening vil det være inkonsekvent å nekte en ungdom opptak til et universitet eller en høyskole i Norge, og samtidig gi vedkommende anledning til å ta høyere utdanning i utlandet med støtte fra Norge.

På spørsmålet om jeg vil endre praksisen, blir mitt svar at jeg ikke ser det som aktuelt. I den utstrekning vi krever generell studiekompetanse for opptak i Norge, mener jeg at vi må opprettholde dette kravet også for støtte til studier i utlandet.

Derimot vil jeg se på reglene for støtte til studier i utlandet i forhold til den muligheten vi nå har åpnet for i Norge, med opptak på grunnlag av realkompetanse. Dette gjelder søkere over 25 år som ikke fyller de formelle kvalifikasjonene, men som et universitet eller høyskole i Norge likevel anser som kvalifisert til et studium.

Kjell Engebretsen (A): Jeg takker statsråden for svaret, men jeg ser vel for meg at det kan være komplisert med ulike regler for studier i Norge og studier utenlands – hvis det skal finansieres på ulike måter.

Samtidig har vi den situasjonen at man har muligheter for studier i utlandet – studier ved læresteder som er godkjent i Norge, med eksamener som blir godkjent i Norge. Vi kan da havne i den situasjonen at to norske ungdommer kommer inn ved samme godkjente undervisningssted og kan få samme utdanning – men den ene kan ikke studere fordi vedkommende ikke har økonomi til det, mens den andre kan reise og studere og få denne utdannelsen fordi man har en personlig økonomi som tilsier at

det er mulig, og så komme tilbake igjen og få godkjent sin eksamen i Norge.

Så det er sider ved dette som jeg ber statsråden likevel fundere litt over. Nå er jeg veldig glad for dette med realkompetansen – det vil nok løse mange av disse problemene fremover.

Statsråd Trond Giske: Jeg tror ikke uenigheten mellom representanten Engebretsen og meg er så stor.

Det er jo selvsagt mulig for enhver som kommer inn på en utdanning i utlandet, å gjennomføre den. Spørsmålet her dreier seg jo om hvorvidt Statens lånekasse skal gi støtte eller ikke, og det er der vi mener at praktiseringen av regelverket for støtte til den enkelte student må være lik, uavhengig av om selve utdanningen foregår i Norge eller i utlandet. Vi må ha de samme reglene for kompetanse når det gjelder den type støtte fra Lånekassen, sånn at vi ikke får en forskjellsbehandling av innenlands- og utenlandsstudenter.

Det er klart at hele prosjektet med realkompetanse jo åpner dører til høyere utdanning for nye grupper, kanskje også for mulig utenlandsopphold i den sammenhengen. Vi har ikke fått kikket godt nok ennå på hvilke konsekvenser det eventuelt vil få. Det er til sjuende og sist den enkelte institusjon, også utenlandske, som må vurdere opptak på realkompetansegrunnlag. Men en del av det arbeidet blir å se også på studiefinansieringsordningen.

S p ø r s m å l 2 0

Rolf Reikvam (SV): Jeg vil gjerne stille følgende spørsmål til kirke-, utdannings- og forskningsministeren:

«Tinius Olsens skole i Kongsberg er eneste som gir urmakeropplæring. Tilbudet er etablert i nært samarbeid med Urmakerforbundet. Elevene rekrutteres fra hele landet, og opplæringen er organisert som særløp. Kurset har hatt god søkning. Buskerud fylkeskommune vurderer å legge ned tilbudet fra høsten. Det vil bety at en må søke til Danmark for å få fagutdanning i faget.

Hva kan statsråden gjøre for å hindre at et «levende» fag blir borte som tilbud til elever i videregående skole?»

Statsråd Trond Giske: Som representanten Reikvam påpeker, er urmakerfaget organisert som særløp. Det betyr at de som ønsker å bli urmakere, først går Grunnkurs mekaniske fag og deretter tegner lærekontrakt med en urmakerbedrift allerede fra 2. opplæringsår. Det er en organisering bransjen selv har ønsket fordi de har vurdert at faget er bedre egnet for opplæring i bedrift enn i skole. Det blir derfor et paradoks når det i ettertid etableres et eget skoletilbud på VKI-nivået for dette faget, slik det er gjort ved Tinius Olsens skole. For tiden er det 27 registrerte lærekontrakter i urmakerfaget, fire av dem ble inngått høsten 2000. Det viser at det er en god aktivitet i faget, noe jeg er opptatt av at det skal være i alle små håndverksfag.

Særløpsordningen innebærer at lærebedriften har ansvaret for opplæringen fra 2. opplæringsår, og bedriftene får tilskudd til å drive opplæringen i sin helhet fra det

tidspunktet. Læreplanverket gir stor grad av frihet til å organisere opplæringen på ulike måter, også slik at teori og praksis integreres.

Etter innføringen av Reform 94 har Tinius Olsens skole, i nært samarbeid med urmakerbransjen, etablert et opplæringstilbud for urmakerfaget. Tilbudet er organisert som et fullt VKI-kurs, med stort omfang av både studieretningsfag og felles allmenne fag. I og med at det tegnes lærekontrakt allerede etter første opplæringsår, er det bedriftene som må dekke dette tilbudet for lærlingene. Etter de signalene jeg har fått fra Buskerud fylkeskommune, har det vært uenighet mellom bransjen og fylkeskommunen om lærlingene har elevstatus og derved kan finansieres over gjesteleversordningen. Flere fylkeskommuner er skeptiske til at lærlingene må sendes til Kongsberg for å ta en så omfattende del av opplæringen, inklusive felles allmenne fag, som fylkene selv kan tilby lærlingene. Det er bakgrunnen for at Buskerud fylkeskommune ønsker å trappe ned sin aktivitet ved skolen.

Som en følge av Stortingets anmodning om å foreta nødvendige endringer i tilbudsstrukturen, er partene ved opplæringsrådene og Rådet for fagopplæring i arbeidslivet i ferd med å vurdere forenkling av tilbudsstrukturen. I det arbeidet er det også naturlig å vurdere organiseringen av særløpsfagene. Det er et arbeid partene holder på med, og jeg ønsker ikke å foregripe denne prosessen med å foreslå spesielle løsninger, verken for enkelte fag eller for Tinius Olsens skole, før jeg vet hva partene vil konkludere med.

Rolf Reikvam (SV): Det var ikke noe særlig lystelig svar. Det skulle det kanskje heller ikke være.

Dette er særløp – det er riktig – og Stortinget har tidligere sagt at det skal bli lettere å etablere særløp. Det sa Stortinget i forbindelse med evalueringen av Reform 94. Så måten å organisere selve løpet på er godt i samsvar med det som Stortinget tidligere har vært opptatt av at vi skal ha tilbud om.

Det er riktig at fylkeskommunene tydeligvis ikke kan bli enige om hvem som skal ha det økonomiske ansvaret, og at det er en av årsakene til at dette tilbudet kan bli lagt ned. Det vil etter min oppfatning være en ulykke om det blir lagt ned.

Når det gjelder de små fagene som dette er en del av, er det behov for å ha et sentralt koordinerende ledd. Jeg tror ikke at landslinja er en god måte å organisere dette på. Målet må være å stimulere fylkeskommunene til å samarbeide om den type linje, slik at dette kan drives som en landsdekkende linje.

Min utfordring til statsråden blir: Kan statsråden være med og prøve å dytte på, slik at tilbudet kan opprettholdes?

Statsråd Trond Giske: Jeg viser til mitt første svar, hvor jeg sa at partene ved opplæringsrådene og Rådet for fagopplæring i arbeidslivet er i ferd med å gå igjennom tilbudsstrukturen. Jeg synes det er unaturlig for meg å skulle foregripe det arbeidet ved å løfte opp enkelte fag eller enkelte kurs, og så lage spesialløsninger. I og med

at man her har en lærekontrakt allerede fra 2. opplæringsår, er jeg svært usikker på om premisset i representanten Reikvams spørsmål, nemlig at man må til Danmark for å få fagopplæring i faget, er riktig. Jeg vil tro at det skal være fullt mulig å finne løsninger i Norge selv om man velger en annen organiseringsform.

Når gjennomgangen er ferdig, vil det være naturlig også for departementet og meg å gå inn i det materialet. Men vi vil altså avvente det før vi griper til konkrete handlinger.

Rolf Reikvam (SV): Problemet er at dette tilbudet kan bli nedlagt fra høsten. Derfor har vi ikke tid til å vente på noen svær gjennomgang av tilbudsstrukturen. Hvis dette tilbudet blir borte, slik det ligger an til nå, klarer vi ikke å få det på plass igjen etter at tilbudsstrukturen er vurdert. Så det som er viktig, er å sikre at dette tilbudet ikke blir nedlagt nå, og at det kan drives på en skikkelig måte fram til vi eventuelt får en samlet gjennomgang av tilbudsstrukturen, hvor alt skal vurderes, både særløp og andre løp.

Min oppfordring til statsråden er at han tar kontakt med fylkeskommunene, gjør dem oppmerksom på arbeidet som er i gang, men at det er viktig at den typen særløp som vi har, som har fungert, som har hatt bra rekruttering, fortsatt kan drives inntil vi får en samlet gjennomgang av hele strukturen. Min siste utfordring til statsråden blir: Er det aktuelt å ta den kontakten og signalisere og gi den tilbakemeldingen til fylkeskommunene?

Statsråd Trond Giske: Det er selvsagt de fylkeskommunene som har de 27 elevene eller lærlingene med lærekontrakt som står ansvarlig for å sørge for at de får det tilbudet de skal ha innenfor det studieløpet som de har valgt, og som de har rett til å få gjennomført. Hvordan disse fylkeskommunene da ønsker å organisere det, om de ønsker å bruke et felles tilbud på Kongsberg eller om de ønsker å gjennomføre det på andre måter, må fylkeskommunene finne ut av selv.

Men i den grad departementet kan være en katalysator for samarbeid, eller at fylkeskommunen ønsker å bruke departementet som en støtte for å finne gode løsninger, skal vi selvsagt være villige til å stille opp.

S p ø r s m å l 2 1

Ola T. Lånke (KrF): Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til kirke-, utdannings- og forskningsministeren:

«Flertallet i Trondheim bystyre har vedtatt et kirkebudsjett som kan medføre at 9 kirker i byen må stenges.

Hvordan vurderer statsråden denne situasjonen, og vil han gripe inn for å hindre stengning?»

Statsråd Trond Giske: Det er et grunnleggende prinsipp i kirkeloven, som trådte i kraft i 1997, at befolkningen skal ha tilgang til gudstjenester og øvrig kirkelig betjening i den menigheten de bor. Loven fastslår uttrykkelig at kommunen har plikt til å dekke utgifter til drift og vedlikehold av kirken, og at denne utgiftsdekningen nett-

opp skal gi grunnlag for bl.a. at soknene kan holde de gudstjenester biskopen forordner, og at nødvendige kirkelige handlinger kan ytes.

Det er det kirkelige fellesråd i kommunen som forvalter kirkebudsjettet. Loven fastslår at forordnede gudstjenester skal kunne holdes, og at folk må få døpt sine barn, få giftet seg og få holdt gravferd for sine døde. Kommunen og Kirkelig Fellesråd må sørge for at disse lovpålagte oppgavene blir utført.

Som statsråd er jeg imidlertid ikke generelt overordnet verken den enkelte kommune eller Kirkelig Fellesråd, og vil derfor ikke gi noen instruks om hvordan den konkrete situasjonen som har oppstått i Trondheim, skal løses. Dersom medlemmer av kommunestyret i Trondheim skulle mene at et budsjett i kommunen ikke er tilstrekkelig til å oppfylle de lovpålagte oppgavene, har man selvsagt de normale mulighetene til å få lovligheten av vedtaket prøvd av fylkesmannen. Det gjelder selvsagt for alle kommuner i situasjoner hvor man mener at budsjettet ikke følger lovpålagte oppgaver.

Ola T. Lånke (KrF): Jeg takker statsråden for svaret og er glad for at statsråden også konstaterer at loven sier at folk i enhver menighet, ethvert sogn, har rett til å ha en gudstjeneste og en kirke å gå til, og at man også har plikt til å vedlikeholde kirkene og sørge for betjening.

Det siste forslaget jeg nå har hørt fra Trondheim, går ut på at man vil stenge seks kirker, si opp fire diakoner og redusere aktiviteten i Nidarosdomen betraktelig.

Jeg har lyst til å stille statsråden et oppfølgingsspørsmål: Hvordan ser han på de nasjonalkirkelige følgene av at man reduserer den kirkelige og diakonale aktivitet så betydelig i en by som Trondheim? Hvis man også skal redusere den samme aktiviteten i nasjonalhelligdommen, må vel det ha klare nasjonalkirkelige konsekvenser. Vil statsråden foreta seg noe i denne sammenhengen? Kan han sitte rolig og se på at det skjer?

Statsråd Trond Giske: Det er selvsagt slik at Nidarosdomen har en helt spesiell plass ikke bare i Den norske kirke, men i Norge som helhet. Det er bl.a. derfor vi har lagt fram en stortingsmelding som nå ligger til behandling i Stortinget, hvor vi foreslår at en del restaureringsarbeider i Nidarosdomen kan dekkes av Opplysningsvesenets fond. Vi har likevel valgt en organisering hvor domkirken er en menighet organisert under Kirkelig Fellesråd og kommunens kirkelige ansvar, og det skal vi beholde. Det skal ikke være slik at staten ved Kirkedepartementet tar over driften av Nidarosdomen.

Når det gjelder det konkrete budsjettet i Trondheim, har det både positive og negative sider, og som kirkestatsråd ønsker jeg at enhver kommune prioriterer bevilgninger til kirkelige formål. Men jeg er heller ikke uenig i den prioriteringen som Trondheim har gjort, i forhold til å gi lavere satser på barnehage og skole eller bygge ut barnehage og sykehjem fortære enn det som mindretallet i Trondheim kommune stod for. Enhver kommune må gjøre sine prioriteringer, men de lovpålagte oppgavene må gjennomføres.

Ola T. Lånke (KrF): Jeg takker igjen for svaret.

Mange har ment at Trondheim burde framstå som kirkehovedstad i Norge, og jeg har forstått at statsråd Giske også har støttet en slik tanke. Det betyr vel en svekkelse av mulighetene hvis f. eks. Nidarosdomen enten skulle bli stengt eller få en betydelig redusert aktivitet.

Da statsråden la fram inneværende års kirkebudsjett, foreslo han å opprette 35 nye prestestillinger. Det kan jo forstås som en positiv og framtidsrettet tenkning på vegne av Kirken. Dersom politikken utformes slik lokalt at kirkene må stenge, reiser det spørsmål om hvor og hvordan prestene skal utføre sin tjeneste. Jeg vil da følge opp med å spørre statsråden: Har statsråden noen tanker om hvordan prestene skal ordne sin tjeneste dersom kirkene blir stengt?

Statsråd Trond Giske: Nå er det viktig at vi ikke blander sammen ulike ting. De 35 prestestillingene som kom inn i budsjettet for 2001, som er bortimot historiens – i hvert fall etterkrigshistoriens – største økning i antall prestestillinger i ett års budsjett, skal legges inn under de enkelte bispedømmekontorene og kan brukes der til tjeneste i bispedømmet slik man finner det formålstjenlig. Så jeg er helt overbevist om at det vil gå i orden.

Når det så gjelder budsjettet i Trondheim, har selvsagt det ingen verdens ting med Trondheim som kirkehovedstad å gjøre. Det er en helt annen prosess som må til dersom man skal ha Trondheim som kirkehovedstad. Jeg vil gå ut fra at det vil være en prosess som de ulike kirkelige råd må ta stilling til. Å ønske å ha Trondheim som en kirkehovedstad tror jeg har lite å gjøre med bevilgningene i Trondheim kommune til det kirkelige arbeid.

Jeg vil til slutt si at det er klart at hvis en har en fast ramme innenfor et budsjett i en kommune, så må det være tilstrekkelig til å dekke lovpålagte oppgaver. Men Kirkelig Fellesråd som da skal bruke det budsjettet, må også sørge for at de lovpålagte oppgavene går foran andre oppgaver i prioriteringen av de pengene.

Presidenten: Sak 1 på dagens kart er dermed ferdigbehandlet.

S a k n r . 2

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Møtet hevet kl. 12.50.
